

Leto XVIII Stev. 195
DIREKTOR -BORBE-
VELJKO VLAHOVIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
DUSAN BLAGOJEVIC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR

Ljudska PRAVICA BORBA
GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

LJUDSKA PRAVICA
USTANOVljena 8. OKTOBRA
1954 MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK NATO PA KOT TEDNIK
OD 1. JUNIJA 1953 (IZHAJA
KOT BORBA ZA SLOVENIJO)

Dullesova kočljiva naloga - pot v Seul

Ameriški zunanji minister je odpotoval na razgovore z južnokorejsko vlado - Spremljajo ga Cabot Lodge, Walter Robertson in drugi funkcionarji - Washingtonsko mnenje o Dullesovi poti

Washington, 2. avgusta. (UP). Zunanji minister ZDA Dulles je danes odpotoval z letalom v Seul, kjer se bo sešel s predsednikom južne Koreje Sing Man Rijem. Dulles je dal pred odhodom izjavo za tisk, v kateri je poudaril, da po zaključku sovražnosti na Koreji nastopa sedaj drugo obdobje nalog Zdrženih narodov, da bi dosegli mir in pravičnost.

Sing Man Riu. »Obljubil sem mu,« je dejal Dulles, »da se bom z njim sešel, da bi zavzela skupno stališče glede politične konference, ki bo sklicana po sklenitvi premirja.« »Dejstvo, da se bom sešel s Sing Man Rijem,« je dejal dalje Dulles, »pa nikakor ne pomeni, da naši dve vladi ne upoštevata gledišč drugih prizadetih držav. Vsi naši zavezniki in mi sami se strinjamo s tem, da bi se Koreja združila in zato je povsem naravno, da bi brž ko mogoče izmenjali stališča z vlado Koreje, ki je bila žrtve napadalnosti, in ki je zelo mnogo prispevala k temu, da je bila ta napadalnost zaustavljena. Ameriška vlada ne bo dokončno

zavzela svojega stališča o postopku konference, preden ne bo imela širših posvetovanj.« je poudaril Dulles. Zunanjega ministra ZDA spremljajo na potovanju po Koreji ameriški stalni predstavnik v OZN Cabot Lodge, pomočnik zunanjega ministra Walter Robertson in še nekaj visokih funkcionarjev ministrstva. Politični opazovalci v Washingtonu sodijo, da je potovanje ameriškega ministra za zunanje zadeve Dullesa na Korejo ena izmed najbolj kočljivih nalog v vsem njegovem delovanju. Menijo, da bo poglobljena naloga Dullesovega potovanja in, da bo preprečil južnokorejskega predsednika Sing Man Rija, naj ne spodbudi politične konference, na kateri bodo razpravljali o bodoči ureditvi Koreje. Tudi pri reševanju drugih vprašanj ne bo imel ameriški minister lahkega posla. Tako omenjajo vprašanje zblizanja ameriškega stališča z južnokorejskimi zahtevami o politični konferenci, program o gospodarski obnovi Koreje in razgovore o sklenitvi sporazuma o varnostnem paktu med ZDA in Južno Korejo.

Predstavnik Švice in Švedske zadovoljna z delom nevtralne komisije

Sing Man Ri spet odločno zahteva, naj kitajske čete zapuste Korejo - Clark bo poročal v Washingtonu

Pan Mun Jom, 2. avgusta (UP). Švedski predstavnik v nevtralni komisiji Gathe je danes izjavil, da sta s švicarskim članom komisije zadovoljna z dosedanjim delom. Po njegovih besedah so pogajanja uspešno napredovala in dosegli so sporazum na različnih področjih.

General Clark je še povedal, da bo odpotoval v Washington, kjer bo poročal predsedniku Eisenhowerju, načelnikom generalnih štabov ameriških oboroženih sil in ministru za zunanje zadeve. Enote Združenega poveljstva so večerj izpraznile otoke na vzhodni obali Koreje in tako odpravile blokado pomembnega severnokorejskega pristanišča Vonsana. Sporočilo poveljstva ameriške mornarice pravi, da so ladje, ki so držale blokado, usmerili v njihove baze, evakuacijo otkov pa so izvedli v polovico manj časa, kot so računali.

Švicarski predstavnik general Paul Mohn je naglasil, da se mora po njegovem komisija baviti še z mnogimi problemi in jih hitro rešiti, da bi posamezne skupine, ki nadzirajo izmenjavo vojnih ujetnikov, mogle začeti z rednim delom.

Uradna kitajska agencija je objavila komentar, ki trdi, da ameriška vlada »vztrajno izpolnjuje svoj načrt, po katerem naj bi se Sing Man Rijeva skupina izurila za vlogo leva, ki rjove in ki ga bodo uporabili za mednarodno zastraševanje«. Komentar nadalje pravi, da ameriški zunanji minister Dulles trdi, da »ima velike težave v nadziranju Sing Man Rijas«, da pa je južnokorejski predsednik zdaj na tem položaju, ker mu je tako določil sam Dulles. Končno kitajska agencija graja ameriškega zunanjega ministra, ker v vsem zahteva nasvete Sing Man Rija, »kakor da ima tako dolžnost«.

Dokler bodo ZDA odločno zagovarjale ta načrt - je naglasil Sing Man Ri - ne bo razloga, da bi se Južna Koreja lotila kakšne samovoljne akcije. »Če pa bi ZDA izpremenile svoje stališče, se bo Južna Koreja znašla sama z novo nastalim položajem.« je na koncu dodal južnokorejski predsednik.

Vrhovni poveljnik sil Združenega poveljstva na Koreji general Mark Clark je sinoči izjavil, da bodo zelo težavni razgovori na politični konferenci o Koreji, da pa bo nasprotna stran naleta na primeren odziv Združenega poveljstva, če resnično želi mir. General Clark je zatem dodal, da je premirje na Koreji samo začetek poti, ki vodi do miru. Ponovil je tudi misli, da pomeni sporazum v Pan Mun Jomu za zdaj prenehanje sovražnosti, ne pa še dosega miru, prav zato pa bodo morali Združeni

narodi obdržati vse svoje enote na Koreji, da bi se zavarovale pred morebitno novo agresijo.

Kitajski protest
London, 2. avgusta (Reuter). Kitajsko ministrstvo zunanjih zadev je protestiralo zaradi »zlodivskih preletov« ameriških vojaških letal nad kitajskim ozemljem in napada na sovjetsko potniško letalo nad Kitajsko dne 27. julija t. l. Sporočilo pravi, da je 53 ameriških letal 394-krat kršilo 27. julija zračni prostor nad severovzhodno Kitajsko. Hkrati sporočilo pripominja, da so že prej ameriška letala »večkrat« prišla nad Kitajsko.

Nesoglasja v republikanski stranki ZDA zaradi politike do Daljnega vzhoda

New-York, 2. avg. (Tanjug). - Izredno zasedanje Generalne skupščine OZN se bliža. ZDA pa si še niso sestavile političnih smernic za razgovore na konferenci o daljnovzhodnih vprašanjih. Čez 14 dni se bodo sestali zastopniki 60 članic OZN in razpravljali o ukrepih po podpisu sporazuma o premirju na Koreji. Podoba pa je, da se prav država, od katere stališča bo v mnogočem odvisen potek nadaljnjih dogodkov, znotraj še ni mogla sporazumeti. Nekateri dogodki v zvezi s potjo ameriškega zunanjega ministra Dullesa na Korejo zbujajo med opazovalci mnenje, da so v republikanski stranki nesoglasja glede stališča do Sing Man Rija, glede politične

smeri, ki jo bo treba ubrati v Aziji, glede stališča do Pekinga. Težko je presoditi, kaj se pravzaprav dogaja v Washingtonu in kako razpravljajo o Koreji v zvezi z bližnjim izrednim zasedanjem Generalne skupščine OZN ter s politično konferenco. Gotovo pa je, da o tem razpravljajo in da je ena izmed posledic teh razprav tudi to, da si ZDA doslej še niso izoblikovale dokončnega stališča, ki ga bodo zastopale na Generalni skupščini, ki bo začela zasedati 17. avgusta. V tej zvezi se spet širijo govorice o razpoloženju v Washingtonu in o prizadevanju, da bi razrešili Dullesa dolžnosti zunanjega ministra ZDA.

Čestitka k 50-letnici ilindenske vstaje

Tovariš Miha Marinko, predsednik Izvršnega sveta LRS, je poslal tovarišu Lazarju Koliševskemu, predsedniku Izvršnega sveta LR Makedonije, naslednjo brzojavko:

»Sprejmite Vi in preko Vas vse ljudstvo Makedonije iskrene čestitke k narodnemu prazniku Ilindenu in k praznovanju veličastnega revolucionarnega podviga obletnice Kruševske republike.

Zelim, da bi se Makedonija ob svetlih tradicijah in uspehih, ki jih je dosegla v času od junaških kruševskih borb do svoje dokončne osvoboditve v veliki osvobodilni vojni, vsestransko razvijala in krepila.

Naj živi Ljudska republika Makedonija in njeno hrabro ljudstvo!» Miha Marinko

Na sliki vidimo tov. Marinko in Breclja v razgovoru z Jožo Copom pred Aljaževim domom v Vratih med slovesnostjo

Velike slovesnosti planincev

Mojstrana, 2. avgusta
Sinoči so v Vratih začeli II. zvezni zlet jugoslovanskih planincev, povezan s proslavo 60-letnice planinske organizacije v Sloveniji. Bengalični ogenj, kresovi in rakete so naznanili začetek te slovesnosti.

Fanfara so najavile začetek proslave. Razsvetljava je uspeła kljub megli in oblakom, ki so zastrli Severno steno Triglavu. Močno deževje, ki je trajalo vso noč in tudi podnevi, je pregnalo precej ljudi, ki so prišli na to veliko proslavo.

Izvedli so tudi kulturni spored, v katerem je nastopila folklorna skupina jeseniške »Svobode« z gorenjskimi ljudskimi plesi, zbor »France Prešeren« iz Kranja, planinski oktet iz Tržiča in železničarska godba z Jesenice. Potem so predvajali dva filma: enega planinskega in enega umetniškega.

Močno deževje je skoraj onemogočilo prireditve.

Današnje slovesnosti so se začele s planinskim zborom, katerega so se udeležili tudi predsednik Izvršnega sveta Miha Marinko z ženo, podpredsednik dr. Marjan Breclj, člani Izvršnega sveta Boris Zihel, Tomo Brejc, predsednik »Partizana« Jože Rus, dalje Vlado Vodopivec, generalmajorji Ljubčić, Dasović, Pehaček in gostje iz Trsta, Koroške, Avstrije, Italije in Nemčije.

Po državni himni je govoril o pomenu in razvoju planinske organizacije v Sloveniji predsednik Planinske zveze Slovenije Fedor Košir.

Potem je nekaj tisoč zbranih planincev pozdravil tov. Marinko in poudaril veliko vlogo planinske organizacije med narodnoosvobodilno borbo. Na korcu je tov. Marinko, ki so ga toplo pozdravili, želel planincem mnogo uspehov pri njihovem nadaljnjem delu.

V imenu JLA je slovenske planince pozdravil generalmajor

Dasović, ki je poudaril veliko vlogo planincev pri vzgoji in pripravi dobrih borcev naše Armade, saj se v planinskih organizacijah vzgajajo disciplinirani, pogumni in tovariški ljudje. Potem so pozdravili zbor predstavnikov drugih zvez in tuji gostje. Zastopniki planinskih zvez ostalih republik so tudi izročili datove.

Zlasti toplo so pozdravili govoru delegatov planincev Koroške in italijanskega dela Gorice, ki sta govorila o težnjah in željah Slovencev, katere so nepravice meje odrezale od bratov tostran meje, in izrazila prepričanje, da bodo kmalu skupno obiskovali gore.

Med govori so se z bližnjih gora razlegali topovski strelci. Na koncu je zaslužnemu planincu Jožetu Copu izročil predsednik Planinske zveze Jugoslavije kot priznanje častni znak za njegove velike zasluge pri razvoju planinstva. Zlat častni znak so dobili naslednji planinci: prof. Janko Mlakar, prof. Josip Tominešek, Rudolf Badjura in Pavel Kunaver. Devetnajst planincev pa je sprejelo srebrne značke. Društva pa, ki praznujejo 60-letnico svojega obstoja, so dobila diplome.

Sprevod je potem navzlic džuju odšel na odkritje spomenika padlim partizanom - gornikom. Spomenik je odkril Uroš Zupančič.

Proslava se bo jutri nadaljevala v Trenti, kjer bodo odkrili spomenik znanemu propagatorju naših planinskih lepot Juliusu Kugyju in odprli planinsko razstavo PD Tolmina v Logu.

Danes bo prispel v Beograd Clement Attlee

Danes dopoldne bo prispel v Beograd voditelj britanske laburistične stranke in bivši predsednik vlade g. Clement Attlee. V Jugoslaviji bo ostal tri tedne kot gost predsednika republike Josipa Broza Tita. Na dvodnevnem obisku v Beogradu si bo ogledal nekatera naša industrijska podjetja in govoril z zastopniki Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije.

Iz Beograda bo g. Attlee odpotoval za nekaj dni v Dubrovnik, nato pa si bo ogledal Crnogorsko Primorje in Cetinje. Po obisku v Splitu bo g. Attlee odpotoval na Brione, kjer bo ostal nekaj dni pri predsedniku republike.

Piccioni sprejel mandat

Rim, 2. avgusta (UP-AFP). Predsednik italijanske republike Einaudi je danes sprejel bivšega podpredsednika vlade Piccionija, kateremu je poveril mandat za sestavo nove vlade, ki ga je leta v načelu sprejel.

Piccioni, ki je eden izmed prvakov krščansko-demokratske stranke, ima 59 let in sodijo, da pripada desnemu krilu stranke. Piccioni je po obisku in razgovorih s predsednikom republike izjavil predstavnikom tiska, da bo že jutri začel razgovore, da bi ugotovil, ali mu bo uspelo sestaviti novo vlado. Poudaril je, da upa, da ga bodo pri tem podprli voditelji političnih skupin, s katerimi se bo razgovarjal. Piccioni je pristavil, da se bo sešel s predsednikoma narodne skupščine in senata in z De Gasperijem.

PROSLAVA 50-LETNICE ILINDENSKE VSTAJE

Prekaljen v revolucionarnih izkušnjah koraka makedonski narod v lepšo bodočnost

Skoplje, 2. avgusta

V okviru praznovanja velikega makedonskega praznika Ilindena je bila sinoči v dvorani osemletke v Kruševu, ki je dobila ime po predsedniku Kruševske republike Nikoli Karevu, slavnostna akademija. O pomenu ilindenske vstaje je govoril docent filozofske fakultete v Skoplju Ljuben Lape. »Ceneč svetle tradicije svoje nacionalne zgodovine, v kateri imata posebno mesto ilindenska vstaja in Kruševska republika,« je poudaril govornik, »čuvajoč pridobitve svojega drugega, še večjega in zmagovitejšega Ilindena iz leta 1944, gre makedonski narod, ponosen na svojo minuloost in trdno prepričan o srečnejši bodočnosti, čvrstih korakov naprej v lepše dneve.«

Po svečani akademiji so člani Zveze borcev, protiletalske zaščitne, predvojske vzgoje in rezervni oficirji Kruševa o polnoči pridrili vojaško vajo »napad in obramba mesta«, tako, kakor so uporniki na Ilinden 1903 zavzeli Kruševo.

Danes dopoldne so se svečanosti nadaljevale. V navzočnosti visokih državnih voditeljev Makedonije ter mnogih prebivalcev so odprli zgodovinski muzej, ki ima dva oddelka, ilindenski in narodnoosvobodilni. V prostorih osemletke »Nikola Karev« pa so odprli razstavo del likovnih umetnikov Makedonije in filatelistično razstavo.

Na kraju, kjer je med vstajo zasedal štab kruševskih upornikov, so odkrili spomenik predsedniku Kruševske republike Nikoli Karevu, na drugi strani mesta, na poti proti Mečkinemu kamnu, blizu turističnega doma, pa so odkrili spomenik junaku ilindenske vstaje Pitu Guliju.

Praznovanje v Skoplju

Skoplje, 2. avg. (Tanjug). Danes so v Skoplju, v stari mestni trdnjavi nad Vardarom,

in v okviru praznovanja 50-letnice ilindenske vstaje odprli zgodovinski muzej Makedonije. Svečanosti so se udeležili podpredsednik Izvršnega sveta Makedonije Ljupčev Arsov in Vidoje Smiljevski, predsednik MLO Skoplja Kemal Sejfula, mnogi udeleženci ilindenske vstaje, javni in kulturni delavci glavnega mesta Makedonije in člani konzularnega zbora v Skoplju. Muzej je odprl ravnatelj Narodne knjižnice v Skoplju Mitko Zafirovski.

Zgodovinski muzej Makedonije prikazuje revolucionarni boj makedonskega naroda proti turškemu cesarstvu, obdobje ilindenske vstaje in razglasitev Kruševske republike, v njem pa je razstavljenih tudi mnogo uporniških trofej. Razstavljen so tudi makete hiše, v kateri je zasedala prava vlada Kruševske republike, in gozdne kolibe, v katerih je zasedal štab upornikov, več fotografij ustaških čet in voditeljev ilindenske vstaje, originalna pisma Goce Delčeva in drugih uporniških voditeljev ter manifest Kruševske republike.

Po slavnosti v muzeju je predsednik MLO Kemal Sejfula pridrtil v Mestnem ljudskem odboru udeležencem ilindenske vstaje svečan sprejem. V okviru današnjega praznovanja Ilindena so v glavnem mestu republike davi položili tudi mnogo venec in cvetja na grob Goce Delčeva na dvorišču stare cerkve sv. Spasa ter pred spomenik Goce Delčeva v mestnem parku.

Posmrtni ostanki Nikola Kareva preneseni v Kruševo

Kruševo, 1. avgusta. V Kruševu se je danes začelo svečano praznovanje 50-letnice ilindenske vstaje. Med gosti so tudi predsednik Narodnega sobranja Makedonije Dimče Mire, podpredsednik Sobranja Tomo

Kuturica in mnogi udeleženci vstaje.

Slavnosti v Kruševu so se začele z odkritjem doprsnega kipa revolucionarju socialistu Veletu Markovu. Prebivalci Kruševa so danes opoldne sprejeli krsto s posmrtnimi ostanki predsednika Kruševske republike Nikole Kareva. Nad posmrtnimi ostanki velikega makedonskega revolucionarja je govoril stari borec ilindenske vstaje Todor Borjar.

Spominska plošča v spomin na ilindenske demonstracije

Ivangrad, 2. avgusta
Na Jelovici blizu Siskega jezera pri Ivangradu so danes v navzočnosti več tisoč prebivalcev ivangrainskega, bjelopolskega in kolašinskega okruga svečano odkrili spominsko ploščo v spomin na ilindenske demonstracije.

Spomenik padlim ilindencem

Ohrid, 29. avgusta V kraju Rašanec, kakih 20 km od Ohrida se je proslava ilindenske vstaje udeležilo mnogo prebivalcev iz bližnjih vasi in meščanov Ohrida. Med njimi je bilo tudi precej preživelih udeležencev Ilindena. Profesor ohridske gimnazije Beličanski je pojasnjeval potek boja med uporniki in turško vojsko, ki je trajal 40 dni.

Pri kraju Prentov most je predsednik ohridske mestne občine Spase Klua odkril spomenik padlim junakom. Izklesan je iz granita in šest metrov visok. Dva preživela udeleženca ilindenske vstaje sta položila na spomenik venec, potem pa so preživelim borecem izročili ilindenske spomenice.

Popoldne je bila po mitingu v vasi Slivovo odkrita spominska plošča na kraju, kjer so se 1903 spopadli uporniki s Turki in kjer je bila 40 let pozneje ustanovljena Prva makedonska kosovska udarna brigada.

RAZPRAVA O OSNUTKU NOVEGA VOLILNEGA ZAKONA

Novi volilni sistem zagotavlja popolnoma svobodno voljo volivcev

Razgovori člana predsedstva SZDL Hrvatske Mike Špiljaka z urednikom »Borbe«

Zagreb, 2. avgusta.

Član predsedstva Socialistične zveze delovnega ljudstva Hrvatske Miha Špiljak je v pogovoru z urednikom »Borbe« povedal svoje mnenje o osnutku zakona o pravicah in dolžnostih ter izvolitvi in odpoklicu vseh ljudskih poslancev. V odgovoru na vprašanje, koliko osnutek s politične strani zagotavlja svobodno voljo volivcev in ali bi ga bilo treba izpopolniti je tov. Špiljak rekel:

»Z političnega vidika novi volilni zakon popolnoma zagotavlja svobodno voljo volivcev. To je najbolje videti iz načina kandidiranja, ki se opravi na zborih volivcev, ali še bolj iz tega, da lahko kandidator predlaga tudi 200 državljanov. Tako široke možnosti, ki jih daje volilni zakon, nalagajo političnim organizacijam posebne obveznosti. Če politične organizacije ne bi bile budne in aktivne, če ne bi imele trdnega stališča, bi se razni špekulanti poskušali organizirati, določiti svoje stališče in ga zborom volivcev vsiliti. Tako bi bila najširša svoboda volivcev, ki jo predvideva zakon, ogrožena, in posamezne, socializmu tuje skupine, bi jo zlorabile v špekulantske namene.

Zato menim, da je treba spregovoriti o nekaterih, po mojem mnenju napačnih nazorih o volilni Socialistične zveze pri kandidiranju ljudskih poslancev. Nekateri menijo, naj organizacije Socialistične zveze na svojih sestankih ne bi razpravljale o kandidatih in določale svojega stališča, marveč da bi bilo treba vse prepustiti zborom volivcev. S tem naziranjem naj Socialistična zveza kot politična organizacija ne bi imela svojega stališča o osebnosti kandidata pred zborom volivcev. V organizacijah ZSDL so že začeli razpravljati o osebnosti bodočih kandidatorov, toda prav zaradi takšnih, po mojem mnenju popolnoma napačnih nazorov, je razprava omejena na dokaj ozek krog, v glavnem na predsedstva okrajnih odborov Socialistične zveze in le izjemoma na širše kroge.

Vsaka politična organizacija, predvsem pa velja to za Socialistično zvezo — mora imeti svoje

stališče o vseh pomembnejših političnih in drugih vprašanjih. To stališče mora socialistična organizacija izoblikovati skupaj s svojim članstvom. Izбира bodočih ljudskih poslancev je za organizacijo Socialistične zveze zelo važna. Zato menim, da je pravilno, da te razprave prenesemo v organizacije, ki naj obravnavajo osebnost kandidatov in se tako pripravijo na zbere volivcev. Na zborih volivcev bo članstvo Socialistične zveze predlagalo tiste kandidate, o katerih je razpravljalo v svojih organizacijah. Duh in

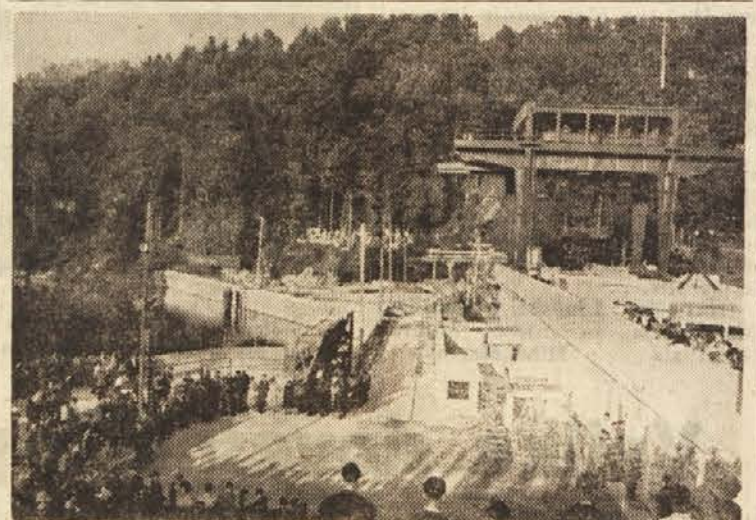
črka volilnega zakona ne bosta niti najmanj okrnjena, politična moč organizacij Socialistične zveze pa bo prišla do izraza.

Če organizacije ZSDL ne bi storile tako, če bi prišle na zbor volivcev brez svojega stališča, bi se ponovile napake iz zadnjih volitev v ljudske odbore. Takrat so mnoge organizacije Socialistične zveze in Zveze komunistov, da ne bi vsiljevale svoje volje zborom volivcev, prihajale na zbere neorganizirano brez svojega stališča. Zato so se razni špekulanti dobro organizirali in pripravili,

vnaprej določili svoje stališče in spravili na liste del dvomljivih elementov, ki zdaj, če so bili izvoljeni v ljudske odbore, uveljavljajo svoje osebne in razredne koristi. Poučna praksa zadnjih volitev in več opozoril, da je treba računati s podobnimi poskusi tudi na bližnjih volitvah, nam jasno kaže, da morajo organizacije Socialistične zveze in Zveze komunistov imeti jasno stališče, o katerem naj poprej z vsem članstvom in ljudstvom temeljito razpravljajo.

Po mojem mnenju tudi ni prav, da ljudski poslanec v osnutku novega zakona nima praktičnih političnih razlogov, dobro določiti v zakonu funkcije namestnika in mu odmeriti določeno vlogo, ugotoviti njegove pravice kot namestnika ljudskega poslanca. Večkrat namreč združimo po dva ali tri okraje v eno volilno enoto. Ni zmeraj lahko najti za vse okraje ugodnega človeka. Zato se bo dogajalo, da bo vsak okraj določil »svojega« kandidata. Namesto da bi se odločili za najboljšo ljudi, bomo tako izbrali med »našimi« in »njihovimi«. Temu bi se ognili, če bi obdržali ustanovo namestnika poslanca, ker bi bil poslanec iz enega njegovih namestnik pa iz drugega okraja.

Podoben je položaj v okrajih z narodnimi manjšinami. Zmeraj je treba kombinirati tako, da je poslanec pripadnik ene, namestnik pa druge narodnosti. Tako se ogne možnosti, da bi se volivci odločili — konkretno pri nas na Hrvatskem — za italijansko, madžarsko, češko ali hrvaško kandidatno listo, marveč se bodo odločili za najboljšo ljudi, kar je naš cilj tudi če ne bo namestnika z namestnikom ga zanesljivo dosežemo. Iz takšnih in drugih podobnih razlogov predlagam, naj bo v novem volilnem zakonu tudi ustanova namestnika ljudskega poslanca.

Z otvoritve obratovanja hidrocentrale v Medvodah: slavnost v soboto popoldne

Pocenitev elektrike za gospodinjstvo

Poročali smo že, da je odbor za gospodarstvo Zveznega izvršnega sveta te dni sklepal o ukrepih za pocenitev nekaterih potrošnih predmetov. Med drugim je pripravil republikanski izvršni svetom, naj ukrepejše vse potrebno, da se po možnosti poceni električna energija zlasti za gospodinjstva. Gospodarski odbor izvršnega sveta LIS je o tem že razpravljala. Tako se s 1. avgustom znižuje v Sloveniji cena električne energije po tarifi za gospodinjstva od sedanjih 3 din na 2,10 din za kilovatro uro. Stalni mesečni paval za prvi prostor po tej tarifi (ki vsebuje tudi odškodnino za električni stevec) ostane kakor doslej 75 din, zato pa se znižuje paval za drugi in vsak nadaljnji tarifni prostor od sedanjih 45 na 30 din (manjši prostori se ne štejejo, četudi so razsvetljeni).

Celotni mesečni račun je torej dosegel 510 din. Pri enakih potrošnji bo to gospodinjstvo odšlo plačilo: paval za prvi prostor 75 din, za ostale tri prostore pa po 30 din, skupaj torej 165 din; za potrošeno električno energijo 100 kilovatroh in pa bo to gospodinjstvo plačalo odsej le 210 din (po tarifi 2,10 din za kWh). Celotni mesečni račun se torej zniža od dosedanjih 510 na 375 din.

Namen znižanja tarife je predvsem ta, omogočiti večjo potrošnjo elektrike za gospodinske namene (zlasti za kuhanje, likanje itd.). Pri tem je treba upoštevati, da se mesečni paval (k je mišljen kot odškodnina za razsvetljavo) ni ne poveča, če gospodinjstvo troši več elektrike. Uporaba likalnika za 450 vatov stane po novi znižani tarifi le še 95 par na uro (če je ves čas tok vključen), uporaba srednje velikega kuhinjskega aparata pa 1,26 din na uro. Kuhanje z elektriko pri novi ceni ne bo prišlo nič dražje kakor kuhanje z drvi. Seveda se poceni tudi razsvetljava. Če bo svetila n. pr. ena električna žarnica za 40 vatov vsak dan po eno uro kakor doslej, bo to povzročilo na mesec le 2,50 din več stroškov. Pri novi znižani tarifi je pričakovati, da se bo potrošnja električne energije za gospodinske namene precej povečala. Seveda pa bo treba ob naraščanju potrošnje tudi poskrbeti za dobro transformatorsko in napajalno napravo zlasti za razdelilno nizkonapetostno omrežje. Ime le zadostno zmogljivost. Električne energije imamo zdaj dovolj, toda to še ne zadostuje, če bodo transformatorji prešibki in ob večji potrošnji preobremenjeni. Tako preobremenitev opazajo gospodinjstva že zdaj v okolici posameznih transformatorjev, posebno v opoldanskih in večernih urah, ko jim n. pr. električni kuhinjski je slabše greje.

Pripomniti bi še, da se znižanje nanaša le na gospodinsko tarifo s pavalom, medtem ko ostane nespremenjena druga tarifa z odškodnino za stevec (30 din mesečno) in ceno 15 din za kWh. Te tarife se poslužujejo delovni prostori in razmeroma majhno potrošnje elektrike zlasti na deželi. Odjemalcem pa bo dana možnost pretiti, če jim to boljše kaže, na zaračunavanje po gospodinski tarifi.

Prilagodila bi še, da se znižanje nanaša le na gospodinsko tarifo s pavalom, medtem ko ostane nespremenjena druga tarifa z odškodnino za stevec (30 din mesečno) in ceno 15 din za kWh. Te tarife se poslužujejo delovni prostori in razmeroma majhno potrošnje elektrike zlasti na deželi. Odjemalcem pa bo dana možnost pretiti, če jim to boljše kaže, na zaračunavanje po gospodinski tarifi.

na severozahodno predelo Slovenije. Omenjeni valj, polarnega zraka, so dali dokaj obilne padavine. Na naših vremenskih postajah so bile izmerjene naslednje količine: Murska Sobota 20 mm, Maribor 18 mm, Slovenj Gradec 17 mm, Celje 36 mm, Novo mesto 8 mm, Ljubljana 19 mm, Postojna 19 mm, Ajdovščina 13 mm, Jezersko 46 mm in Planica 43 mm.

Vremensko stanje v višjih plasteh ozračja kaže, da se je vlnska dolina prešla nazaj pomakati proti vzhodu. Tropski vrak, kateri naglo prodira v zahodno Evropo, že močno zavira polarno zračno gnoto in jih vedno bolj odrija proti severovzhodu. Tako se nam obeta vsaj prvi del prihodnjega tedna lepo, stabilno, toplo poletno vreme. Pušnik Janko

na severozahodno predelo Slovenije. Omenjeni valj, polarnega zraka, so dali dokaj obilne padavine. Na naših vremenskih postajah so bile izmerjene naslednje količine: Murska Sobota 20 mm, Maribor 18 mm, Slovenj Gradec 17 mm, Celje 36 mm, Novo mesto 8 mm, Ljubljana 19 mm, Postojna 19 mm, Ajdovščina 13 mm, Jezersko 46 mm in Planica 43 mm.

Vremensko stanje v višjih plasteh ozračja kaže, da se je vlnska dolina prešla nazaj pomakati proti vzhodu. Tropski vrak, kateri naglo prodira v zahodno Evropo, že močno zavira polarno zračno gnoto in jih vedno bolj odrija proti severovzhodu. Tako se nam obeta vsaj prvi del prihodnjega tedna lepo, stabilno, toplo poletno vreme. Pušnik Janko

Pisma uredništva

Vsi moramo pomagati

Tovariš urednik!

Ljubljanski volivci z živim zanimanjem spremljamo potek dogodkov na Mestnem ljudskem odboru. Mislim, da ni nikogar, ki ne pozdravlja odločnih ukrepov za uveljavljanje demokratičnih metod pri poslovanju Mestnega ljudskega odbora. Iz poročil na zadnji seji vidimo, da je Mestni ljudski odbor z novim vodstvom na celu odločno ubral nova pota. Prepričan sem, da bo pri tem naletel na podporo večine volivcev. Pa ne samo to, po mojem mnenju je celo dolžnost volivcev, da napore Mestnega ljudskega odbora z vsemi silami podprejo in tako prispevajo, da bomo spremenili malomeščansko Ljubljano v zavestno, borbena, socialistično Ljubljano, kot je dejala na Mestni skupščini Socialistične zveze tov. Vida Tomšičeva.

Ena izmed nalog volivcev po mojem mnenju je, da bodo bolj kot doslej zahtevali od odbornikov, da jim poročajo o svojem delu in da na sejah obeh zborov Mestnega odbora tudi aktivno sodelujejo. Prav tako pa se mi zdi, da bo naloga volivcev bolj kot doslej poklicati odbornika na zagovor, če ne bi izpolnjeval svojih odborniških dolžnosti.

Na zadnji seji je predsednik MLO dr. Helj Modic dejal med drugim, da je bistvo trenutne krize v nedemokratičnem odnosu vodstva MLO oziroma podpredsednika Kreseta do odbornikov in volivcev. Rekel je: »Kaj pomeni to, da smo tu na sejah MLO in na zborih volivcev na dolgo in na široko razpravljali o posameznih postavkah družbenega proračuna, da pa je predsednik Gospodarskega sveta razpolagal z izdatnimi fondy in iz njih kril izdatke, za katere je domneval, da ne bi dobil pristanka od ljudstva. Ali ni to žalitev ljudstva, ko mu obenem govoriš še o demokraciji in samoupravi?« (Ljubljanski dnevnik 1. VIII. — Poročilo s seje MLO Ljubljana). In dalje je tovariš Modic dejal: »Ponovno podarjam, da so opisane metode

delo tov. podpredsednika Kreseta smrten greh zoper demokracijo, da pa to ni kriminal.« (Ljubljanski dnevnik v isti številki).

Čeprav volivcem še niso jasne vse nepravilnosti, ki so se dogajale na MLO, vendar pa že iz vsega, kar so obravnavali na obeh sejah Mestnega ljudskega odbora, lahko zaključimo, da je bivši podpredsednik Leopold Kresc s svojim nedemokratičnim postopkom politično ogromno škodoval. Človeku se ob vsem tem čudno zdi, zakaj ga njegovi volivci še niso odpoklicali, saj so te nepravilnosti take narave, da tisti, ki jih je zagrešil, pač ne more več imeti zaupanja svojih volivcev.

Mitja Repar

Vsem prosvetnim društvom

Izvršni odbor Ljudske prosvete Slovenije priporoča vsem prosvetnim društvom, da se v čim večjem številu udeležijo proslav ob 10-letnici sklope AVNOJ o priključitvi Slovenije Primorske in Istre k Jugoslaviji. Podrobnosti glede gostovanj so priložene istočasno v pripisih Glavnega odbora Zveze Svobod. Veljajo v celoti za vsa prosvetna društva.

V tednih pred glavnimi proslavami 5. in 6. septembra na Okroglju pri Novi Gorici bo dala največ prireditev kulturniška skupina IX. Prilpisa, ki bo gostovala po vsej Jadranski morški v tem času pa naj gostujejo tudi Svobodne in vsa prosvetna društva, ki in želijo.

Na večer pred glavno slavnostjo, to je 5. septembra, bodo prireditev predvsem v krajih, kjer bodo predvečevali vabljene skupine (kulturniška skupina IX. korpusa, pevski zbor iz Srečko Kosovel; godbe in zbori, ki bodo sodelovali na glavni proslavi; gostje iz Trsta in zamejskih slovenskih krajev; gostje iz drugih republik). Priprave sprejzujemo s pripravljenim odborom, naj društva vse predloge in želje v zvezi z vabljenim sporodijo, v kolikor zadevajo prireditev po 1. septembu, izvršnemu odboru Ljudske prosvete Slovenije, ki jih navaja istočasno objavljeno priporočilo Glavnega odbora Zveze Svobod.

Primorska društva bodo ob teh gostovanjih brez dvoma navezala s gosti najprirednejše stike.

Izvršni odbor Ljudske prosvete Slovenije

Odkritje spominskih plošč ob 50-letnici srbskega socialističnega gibanja

Ob 50-letnici socialističnega gibanja v Srbiji so večeraj popoldne v Beogradu odkrili dve spominski plošči: na poslopju kina »Balkan«, kjer je bil ustanovni kongres Srbske socialdemokratske stranke in glavne Delavske zveze ter na kinu »Slavija«.

Vreme v preteklem tednu

Ko se je 25. julija zgradilo od Azorov močno področje vlažnega zračnega pritiska, ki je zajelo svoje območje vse svet zahodne in srednje Evrope a Sredozemljem, je vse kazalo, da je nastopilo obdobje stabilnega, lepega vremena. Omenjeno področje visokega zračnega pritiska, se je naslednjega dne močno pomaknilo proti vzhodu in uvažalo v Srednjo in deloma vzhodno Evropo, nadalje stabilne zračne gnote. Zaradi tega je lepo, jasno vreme zavladalo od Atlantika do Ornega morja, pa od severne Afrike do Anglije in Skandinavije. Vendar se je že tega dne opazilo na področju južno od Islanda globoko središče nizkega zračnega pritiska, ki se je poglabljalo in povzročilo naglo razpadlo področje visokega pritiska na Atlantiku. Frontalne močnje, katere je gnal imenovan trenovotni center proti severozahodu, se povzročale izdatne padavine in ohladiivo. V višjih plasteh ozračja med 3000 in 5000 m se je opazil na vzhodnem Atlantiku pad temperature celo za 8 stopinj C.

Naslednjega dne t. j. 26. julija se je omenjeno področje nizkega zračnega pritiska le delno pomaknilo proti jugovzhodu. Pod njegovim vplivom se je ustvarila globoka dolina nizkega zračnega pritiska, katere je segala od Islanda pa do Azorov. V ta jarek nizkega zračnega pritiska je z izredno hitrostjo doletel hladni, višen polarni zrak, ki je zajel v svoje območje že vse Anglijo in tam povzročal izdatne padavine z ohladiivo. Srednja Evropa je bila tega dne še pod vplivom odmaknjatega in razkrinjajočega področja visokega zračnega pritiska, čigar središče se je že umaknilo v Zakarpatje. Tako smo imeli tudi v Sloveniji lepo, sočno, vroče nedeljsko vreme.

Tudi naslednji dan se je še pri nas obdržalo stabilno vreme, kljub temu, da je oblačnost naglo naraščala. Hladni zrak, ki je zajel že vso zahodno in severno Evropo, je nekoliko zastal s svojim napredovanjem v Alpih. Področje visokega zračnega pritiska se je skoraj popolnoma razkrojilo in umaknilo proti vzhodu.

Pretekli terek pa je prišla tudi Slovenija pod vpliv vlažnega polarnega zraka, ki pa je dal sorazmerno slabe padavine predvsem v severovzhodnih predelih Slovenije. Na višinah se je izredno močno poglabila dolina nizkega zračnega pritiska in je zajemala ves svet zahodne in vzhodne Evrope. Tako smo prišli pod vpliv valovanja, ki je omejenega polarnega zraka, kateri je povzročal od torka dalje izredno nestalno vreme. Zanimivo je, da so ekoraž vsi predori hladnega zraka, kateri so prečkali Slovenijo predvsem bili v popoldanskih, večernih in nočnih urah. Najmočnejša aktivnost v vseh štirih dneh je bila osredotočena

RAZPRAVA O NOvem GOSPODARSKEM SISTEMU

Nadaljnja osamosvojitve komune in podjetij — glavno načelo kratkoročnega kreditiranja

Nadaljujemo razpravo o novem gospodarskem sistemu in vabimo naše bralce, da se je tudi oni udeležijo s svojimi pripombami in predlogi.

V razvoju naše socialistične skupnosti se čedalje očitneje kaže dva njeni glavni enoti: gospodarska organizacija, ki je v imenu družbe upravlja njen delovni kolektiv, in komunalna skupnost, ki jo upravljajo vsi delovni ljudje s področja tiste skupnosti. Ti dve glavni enoti kažeta, vsaka na svojem področju naravno težnjo za čedalje večjo samostojnost in odgovornostjo pri izpolnjevanju nalog, ki jima jih je družba zapuala: gospodarska organizacija kot osnovna organizacija — tehnična enota v izpolnjevanju gospodarske operativne, komunalna skupnost kot osnovna družbena celota, ki pri obravnavanju družbeno političnih vprašanj. Če prejšnja iz tega vidika tudi vprašanje kratkoročnega kreditiranja kot krvi obtoč vsega gospodarstva, ker omogoča gospodarskim organizacijam, da si priskrbe obratna sredstva, ki jim manjkajo za njihovo dejavnost, se v zvezi z evolucijo vsega gospodarskega sistema vsiljuje tudi potreba, da sedanj sistem kratkoročnega kreditiranja spremenimo. Dosedanji upravni način, da ena sama, torej monopolistična banka, na katero nimajo ne delovni kolektivni gospodarskih organizacij, ne komunalne skupnosti skoraj nobene vpliva, določa in dodeljuje kratkoročne kredite, se ne more več obdržati. Prav tako je postal nevdržan tudi sistem togih kreditnih bilanc, po katerih so se razpolo-

ljiva sredstva za kratkoročno kreditiranje po nekem vnaprej določenem ključu delila na področja ljudskih republik, avtonomnih ent, okrajev in mest.

Tudi enotna, čvrsto določena obrestna mera, ki smo jo praviloma zaračunavali za te kredite, v dosedajni fazi našega gospodarstva ne more ustrežati. Razen tega manjkajo tudi drugi činitelji, ki bi omogočali da bi kratkoročni krediti, dani gospodarskim organizacijam, ostali delno neizkoriščeni, da pa nekateri gospodarske organizacije ne bi dobile niti tih kreditov, kolikor ga neobito potrebujejo za redno poslovanje.

Osnovna zahteva novega kreditnega sistema je, da bi razbili monopolizem in da bi kredit dajala samo ena banka. To dosežemo po osnutku uredbe, tako da je gospodarski organizaciji omogočeno, da se po svojem preudarku obrne na katerokoli banko ali hranilnico, ki ji po določbah uredbe lahko da kredit. Kredit pa ji lahko da bodi komunalna banka, na katero področje je njen sedež, bodi hranilnica, ki jo je ustanovila komunalna skupnost in istega področja, bodi Narodna banka FLRJ.

Obrestna mera

Toda sistem ne bi bil popoln, če bi kredite še nadalje dajali po vnaprej določeni obrestni meri. V novem sistemu imamo samo eno vnaprej določeno obrestno mero, in sicer eskontno obrestno mero Narodne banke FLRJ, ki jo določa Zvezni izvršni svet. To je obrestna mera, po kateri Narodna banka FLRJ daje kratkoročne kredite komunalni-

bankam in hranilnicam. Za kratkoročne kredite, ki jih daje Narodna banka FLRJ neposredno gospodarskim organizacijam in drugim koristnikom, kakor tudi za kratkoročne kredite, ki jih dajejo komunalne banke in hranilnice, pa začne veljati zakon trga, to se pravi zakon poučbe in povpraševanja. Obrestna mera, po kateri se dajejo ti krediti, se pristo formira po tržnih pogojih. Tako formalna obrestna mera, t. j. cena kredita, bo privedla do tega, da bo izginila potreba po sistemem razdeljevanju kredita, kakor tudi potreba po vseh kreditnih bilancah, razen zvezne, in ostalih razdeljevalnih instrumentih prejšnjega sistema kratkoročnega kreditiranja.

Na formiranje obrestne mere na prostem trgu bodo na eni strani vplivale gospodarske organizacije, ker bodo njihove delovni kolektivni in javni morali kultivirati, da bi videli, kolikšno obrestno mero lahko plačajo, na drugi strani pa tudi banke in hranilnice, katerih upravni odbori bodo morali upoštevati celotno kreditno sposobnost vsake gospodarske organizacije itd.

Provizije

Novost v osnutku uredbe je, da banka in hranilnice zaračunavajo provizije na neizkoriščeni del pogodbenega kredita; doslej je čisto dogajalo, da je gospodarska organizacija vzela pri banki večji kredit, kakor ji je bil potreben za redno poslovanje. Zdej bo to odpadlo, ker bodo delovni kolektivni pazili, da ne bodo nepotrebno trošili denarja za provizijo za del kredita, ki ga ne izkoristijo. Tako se bodo sprostila

znatna sredstva, ki so na računih podjetij ležala neizkoriščena, in tistim gospodarskim organizacijam, ki jih niso mogle dobiti, bo omogočeno, da jih bodo dobile v zadostni višini.

Dve omejitvi

Načelo prostega trga za kredit je omejeno v dveh smereh. Kot rečeno, lahko gospodarska organizacija sicer, razen pri teritorialni komunalni banki, vzame kredit tudi pri hranilnici ali Narodni banki FLRJ, ne more pa ga vzeti pri kakki drugi komunalni banki, in sicer zato ne, ker mora vsaka komunalna banka kot organ svoje komune predvsem upoštevati gospodarske organizacije na svojem ozemlju. Njihovo poslovanje in kreditna sposobnost sta namreč dobro znana članom njenega upravnega odbora, ki o kreditu odločajo, in članom upravnega odbora, ki jih imenuje svet proizvajalcev.

Druga omejitev prostega trga je v tem, da si komunalne banke in hranilnice medsebojno ne morejo deliti kreditov, marveč lahko pogodbe o kratkoročnih kreditih sklepajo samo z Narodno banko FLRJ, ker ima Narodna banka FLRJ kot emisijska ustanova vlogo »bank bank« in ker ji je poznavanje celotnega zneska kredita, ki ga vzamejo banke in hranilnice, najni pokazatelj za pravilno upravljanje njene emisijske funkcije.

Tudi načrtno gospodarstvo socialistične družbene skupnosti vseh zahteva, da se omogoči izjeme od načela prostega formiranja obrestne mere. Očitno je namreč, da lahko v zvezi z zahtevami po izpolnitvi družbenega plana nastane potreba, da favoriziramo nekatero kategorijo gospodarskih organizacij ali vse gospodarske organizacije nekaterih gospodarskih panog ali področij, prav tako pa tudi potreba po začasnih omejitvi preveč bujnih dejavnosti drugih. Zato osnutek uredbe kot izjemni gospodarski upravni ukrep določa, da lahko Zvezni izvršni svet v takih primerih za navedene kategorije, panoge

vojudinskih brigad. V Rumi in okolicih vaseh se pridno pripravljajo na praznovanje. Na dan proslave bo v Rumi več kulturnih in športnih prireditev.

Pred republikimi skupščinami mirnodobnih vojaških invalidov

Beograd, 2. avgusta

V Beogradu je bila večeraj prva seja sekcije mirnodobnih vojaških invalidov. Na njej so med drugim obravnavali uredbo o mirnodobnih vojaških invalidih. V razpravi so posamezni govorniki poudarjali velik pomen te uredbe, s katero so mirnodobni vojaški invalidi v vseh pravicah izenačeni z vojniki.

V razpravi o organizacijskih vprašanjih so sklenili, da bodo v kratkem republikne skupščine, na katerih bodo izvoljene njihove sekcije kot posebna telesa pri glavnih odborih Zveze vojaških vojnih invalidov, s katerimi so zdaj z mirnodobnimi povezani v enotno organizacijo. Z republiknih zborov bodo tudi delegirali predstavnike v sekcijo mirnodobnih vojaških invalidov.

Poroštvo

Poroštvo za kredit lahko banke in hranilnice zahtevajo v vseh primerih, kadar kredit dajo. Če menijo, da je potrebno, lahko zahtevajo poroštvo ljudskega odbora okraja (mesta), na področju katerega ima gospodarska organizacija sedež. Če pa banka oziroma hranilnica meni, da ji viri okraja ne dovolijo jamstva za kredit, lahko kredit pogojno veže na avtonomne enote oziroma ljudske republike. Gospodarska organizacija si lahko za zagotovitev kredita prisrki tudi poroštvo kakor druge gospodarske organizacije, toda le tako da poroštvo samo do višine sredstev, s katerimi samostojno razpolaga. Osnutek nadalje določa, da gospodarska organizacija sredstev, ki jih je banka ali hranilnica dala kot kratkoročni kredit, ne more uporabiti za investicijske namene.

Da bi imela komunalna skupnost prek svoje banke vpogled v poslovanje vseh gospodarskih organizacij na svojem področju, osnutek določa, da so gospodarske organizacije dolžne, da se priprav na izkoristitvo kredita pri teritorialni banki, marveč pri Narodni banki FLRJ ali pri hranilnici, pošiljajo teritorialni komunalni banki svoja mesečna knjigovodstva stanja in letne zaključne račune.

Razen tega ima komunalna skupnost pravico in dolžnost, da prek svoje finančne inspekcije v vseh bankah in hranilnicah (razen centralne Narodne banke FLRJ za ljudsko republiko in centralne Narodne banke FLRJ) kakor tudi v vseh gospodarskih organizacijah nadzoruje izpolnjevanje predpisov o kratkoročnem kreditiranju. Če finančna inspekcija ugotovi kako nepravilnost, je dolžna opozoriti nanjo, da jo odstrani, škoda pa poravnava.

Dr. Lisičar

POLOZAJ V VZHODNI NEMCIJI

ZACASNA STABILIZACIJA ALI NOVI NEMIRI

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

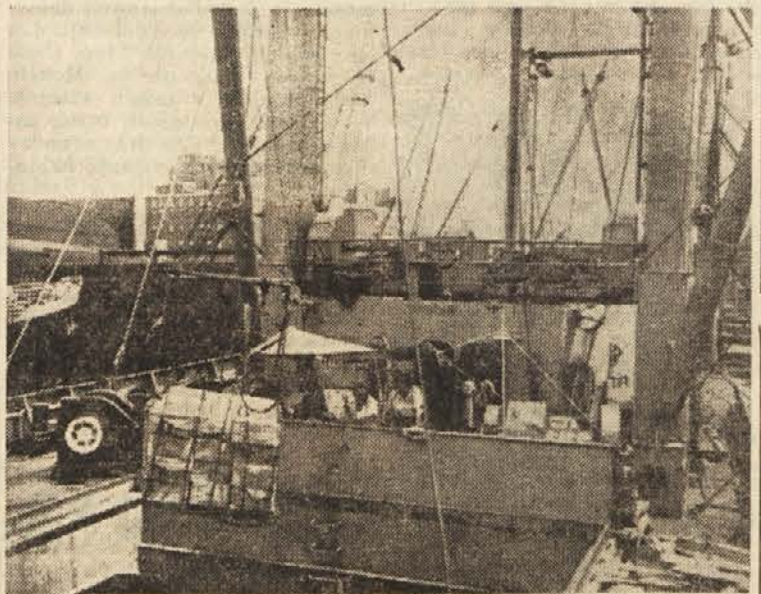
Berlin, 2. avgusta. To vprašanje je zdaj zelo priljubljena snov političnih razgovorov v zahodnem Berlinu. Ni brez vzroka in opravila, ker je položaj na sovjetskem zasedbenem področju še vedno nestalen, junijski upor pa je nevarno utrdil zavest in zaupanje delavskega razreda v lastne sile.

Vsaj v največjih delavskih krajih. Novi pravosodni minister Beniamin skrbno išče vodilne ljudi iz dni upora, ki so si pridobili ugled in zaupanje, ter jih pošilja v zapore ali v smrt. To je skoraj neopazni proces poslednega odstranjanja vseh, ki bi mogli v bodoče spet dvigniti glave.

Semjonovu je jasno, da nima socializem, kakršnega gradijo v Vzhodni Nemčiji po vzorih in napotkih iz Moskve, prav nobenega vpliva, ker so se izgubile še tiste simpatije, ki so jih spočetka gojili

se dejansko nanašajo — čeprav tega nihče uradno ne pove — na osnovne zahteve nemškega ljudstva v dneh 16. in 17. junija.

Nova politična smer ne ureja in niti ne more zgladiti osnovnih nasprotij v družbenih odnosih Vzhodne Nemčije, pomeni pa znatno popuščanje zahtevam delovnih množic in resne napore, kako priti iz zagate in doseči vsaj začasno stabilizacijo. Kakšni so uspehi tega, še ni mogoče reči, toda nove politične smeri ne gre podcenjevati, še manj pa je vzro-

Ameriška vlada je dodelila prebivalstvu Vzhodne Nemčije za 15 milijonov dolarjev hrane. Na sliki: hrano iztovarjajo z ladje

Tako mnenje slišite tudi med navadnimi delavnimi ljudmi iz Vzhodne Nemčije, ki sedaj množično prihajajo iz raznih krajev sovjetskega zasedbenega področja v zahodni Berlin po živila.

Prav tako omalovažujejo posamezni zahodnonemški listi novo politično smer pankowske vlade. Imenujejo jo staro smer, o kateri so delovne množice že povedale zadnjo besedo in ki jo zdaj skušajo prethotapiti in uveljaviti pod novim nazivom.

V zahodnonemških listih se pojavljajo poročila o »partizanskih bojih« na Poljskem in v obmejnih pokrajinah, čeprav dogodki se niso potrdili takih vesti. Eno teh poročil so povzele po berlinskem »Telegraphu« tudi politični vzhodnonemške radijske postaje, kot dokaz, kaj vse si izmišljajo Zahodu itd. Seveda bi bilo pametno in kratkovidno, če bi trdili, da lahko Semjonov in pankowska vlada tako lahko in gladko uredita položaj v Vzhodni Nemčiji in da ne bo prišlo do nemirov, ki se že kažejo sedaj v raznih oblikah (v največjem kombinatu, sovjetskem podjetju »Wisnuth«, kjer dela okrog 500.000 delavcev in nameščencev, je prišlo pred dnevi do spopadov s policijo; na vlakovnih kompozicijah, ki gredo na Vzhod so zmešnjave itd.).

Toda zdi se, da ni opravila za podcenjevanje novih ukrepov na vseh področjih družbenega in političnega življenja, ki jih zdaj pospešeno in radikalno izvajajo. Preobrat je tako obsežen, prizadevanje za ureditev položaja tako močno, da so personalne spremembe (izključitve članov politbiroja iz CK in Partije), čemur pripisujejo v zahodnem tisku največji pomen, dejansko skoraj nepomembna zadeva, čeprav so tu prizadeti do nedavnega najbolj vplivni ljudje. Glede tega je mogoče pričakovati tudi novih ukrepov Semjonova, ki jih bosta izvedla CK in vlada, posebno še vključevanje meščanskih politikov v izvajanje nove smeri.

Vzhodnonemška propaganda prekipeva od poročil o bratski pomoči ZSSR in satelitskih dežel Vzhodni Nemčiji. Res je, da so našli na račun sovjetske pomoči dovtipi, ki si jih celo otroci pripovedujejo. Primer: Ko je priplula prva sovjetska ladja z maslom v sodih v nemško pristanišče Rostock, so vsi sodi popokali, ko so se dodaknili nemške zemlje — sod veselja, ker so se vrnili v domovino —. Ali: nemški stražar gleda z daljnogledom po morju in išče sovjetsko ladjo, ki bi morala pripeljati živila, nemški pristaniški delavci pa mu svetujejo, naj je ne išče na morju, namreč v časopisih, »ker te ladje potujejo samo po časopisnih stolpcih.« Vendar pa je ta pomoč občutna

do njega delavski razred in revnejši sloji. To pa ne pomeni, da je delavski razred nenadoma proti socializmu. Nasprotno, delavci iz Vzhodne Nemčije vam bodo povedali, da so najboljši komunisti izstopili iz partije, ker so razočarani, da pa bo njim kot delavcem resnični socializem tudi nadalje ostal politični smoter in program. Drugo vprašanje je, kako si delavci resnični socializem zamisljajo (po večini v obliki splošnih Marxovih in Lasallovih formulacij, medtem ko mečejo Lenina v isti koš s Stalinom). Zato so na nedavnem plenumu CK Enotne socialistične stranke posebno poudarjali, da se splošna linija »graditve socializma ne bo izpremenila, napačno pa je bilo, da so prenašali iz ZSSR šablone, ki niso primerne za nemške razmere.« Posebno so poudarjali naloge partije v povezovanju z delavskim razredom. Hkrati so znatno povečali zasedbene čete, prerešali člane ljudje policije itd.

Na nedavnem zasedanju Ljudske skupščine Vzhodne Nemčije so sprejeli in naslovili na nemški narod poziv, naj bi prišlo že avgusta do razgovorov med zastopniki Vzhodne in Zahodne Nemčije o združitvi Nemčije pod geslom »Nemci za eno mizo.« Glede združitve Nemčije — to pa je temeljna politična zahteva nemškega naroda — ni mogoče odrekat sovjetski in pankowski vladi propagandne pobude in seveda tudi ne propagandnega uspeha. Drugo vprašanje je, ali Sovjetska zveza giede na svoj današnji položaj v Vzhodni Nemčiji zares želi združiti Nemčije na demokratičnih načelih.

Vse te odločbe pankowske vlade, pa najsi bi bile sprejete pred junijskim uporom ali po njem.

Anglo-egiptovsko zблиžanje

London, 2. avgusta. (AFP). — Današnji »Observer« piše, da sta se zblížili stališči Velike Britanije in Egipta o suezskem vprašanju, do česar je prišlo po washingtonskih razgovorih. Omenjeni članik pravi, da se bodo verjetno sporazumeli o številu britanskih strokovnjakov, ki naj bi delali na področju suezskega prekopa, koliko časa bodo tu delali in o načinu, kako bodo ti strokovnjaki dobivali navodila.

Ulbrichtove obljube

Bonn, 2. avgusta. (Tanjug). — Prvi tajnik informbirojske Enotne socialistične stranke Vzhodne Nemčije Walter Ulbricht je večeraj izjavil, da vzhodnonemška vlada iskreno želi razgovore o združitvi Nemčije in da pri tem ne stavlja nobenih pogojev. Toda, je pripomnil Ulbricht, vzhodnonemška vlada je za demokratično Nemčijo, ne pa za Nemčijo, v kateri bi vladala diktatura lastnikov koncernov.

Ulbricht je obljubil, da se bodo v najkrajšem času izboljšali gnotni življenjski pogoji v Vzhodni Nemčiji in da se bo hkrati tudi olajšalo politično življenje. Ulbricht pa ni navedel nobenih podrobnosti o morebitnih razgovorih o združitvi Nemčije z zahodnonemško vlado, pa tudi ne, kako misli vzhodnonemška vlada izboljšati življenjske pogoje prebivalstva sovjetske cone Nemčije

Proslava »Dneva nemške domovine« v Berlinu

Pariz, 2. avgusta. (AFP). V zahodnem Berlinu je bila danes proslava »Dneva nemške domovine«, ki so se je med drugim udeležili tudi delegati bivših nemških pokrajin onkraj meje Odra-Nisa. Govorec na proslavi je mestni načelnik zahodnega Berlina Reuter dejal, da »Nemčija želi zgolj to, da bi ji vrnili tisto, kar so ji vzeli, in prispomni, da je Berlin središče in predstavnik bodoče svobodne in združene Nemčije.«

Na proslavi je govoril tudi zahodnonemški minister za združitev Nemčije Keiser.

kov za — da se tako izrazim — kavbojsko pojmovanje vstaje.

Tak je položaj, gledan z berlinske perspektive. Pri tem pa seveda nismo upoštevali zunanje-političnih momentov, ki bi mogli bistveno vplivati na nadaljnji razvoj dogodkov.

R. Vujović

PISMO IZ LONDONA

GLASOVI O NOVIH VOLITVAH V VELIKI BRITANiji

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

London, 2. avgusta. Stevilni poslanci so se vpraševali v soboto, ko se je v parlamentu končalo zasedanje, ali se bodo jeseni sestali v isti družbi, nekateri izmed njih, katerih poslanski stolčki niso tako trdni, pa so razmišljali, ali bodo morda zavzeli njihovo mesto srečnejši lastniki ljudskega zaupanja. Čeprav ni zanesljivih znamenj, da bodo jeseni razpisane nove volitve, se vendar o njih toliko govori, da nihče ne izključuje te možnosti, čeprav želi večina poslancev, naj bi šla »ta grenka čaša mimo njih«.

Vsa zgodba o novih volitvah dejansko nima »uradne osnove«. Rodila se je na hodnikih v parlamentu in se nadaljevala v komentarjih skupščinskih novinarjev. Ne glede na izvor teh komentarjev, ki temelje na domnevi, pa se ho le težko našel kdo, ki jim bo oporekal. Seveda pa si ne bo drznil potrditi jih. Po tem bi prišli do zaključka, ki ga v Londonu z veseljem sprejemajo, namreč, da se konservativna vlada ukvarja z isto mislijo, vendar še ne ve, kaj bi bilo bolj storiti.

Edino pravilo, ki ga v parlamentarnem življenju upoštevajo, je to, da se vsaka stranka na oblasti izrablja, v opoziciji pa se krepi. Podoba je, da nameravajo konservativci zaradi tega sestaviti program za nove volitve. Za to pa bo potrebna natančna ocena trenutnega razmerja sil.

Mnogi menijo, da bi konservativci zamudili ugodno priložnost, če bi se letošnjo jesen ne odločili za nove, predčasne volitve. Splošno mnenje je, da je dobila Churchillova stranka letos dokajšnjo premoč nad Attleejevo, ker je stalno dajala pobudo. Dve najvažnejši bitki so konservativci dobili. Butlerjev proračun je vzdržal obleganje la-

buristov, ki niso mogli mobilizirati javnega mnenja proti njemu. Torijeveci so zmagali tudi v zunanji politiki, tako da so se laburisti morali zadovoljiti s poskusom, prevzeti iniciativo s tem, da branijo Churchillovo zamisel o sestanku predsednikov vseh pred konservativci samimi. Krepitev vpliva torijevecev pa ni toliko rezultat njihovih uspehov, kolikor posledica določene neprožnosti opozicije, ki ni bila sposobna, da bi prevzela pobudo.

Laburistična stranka doživlja hudo krizo. Sestavljajo jo heterogeni elementi, katerih zastopniki v vodstvu se srdito bore za premoč v stranki, tako da se ta ne more posvetiti temeljnemu vprašanju: boju za oblast. Nekateri člani vodstva je tako zaposlila bitka z bevanisti in z njihovim vplivom v stranki, da so popolnoma pozabili (ali morda niso?), da to koristi torijevecem.

V takem položaju laburisti niso mogli postaviti trdnega programa, ki bi jim zagotovil podporo volivcev. Njihov vpliv je znatno oslabil, prav toliko pa je vpliv torijevecev narasel. Se dve okolnosti povsem sentimentalne narave koristita torijevecem. Konservativna vlada je pripravila kronanje s takim sijajem, da je to vplivalo na razpoloženje kraljičin podanikov, ki uživajo v tradiciji in razkošju, naraslo pa je tudi zanimanje za Churchillovo osebnost, ki je po toliko letih politične dejavnosti prvič postal truden. Ta druga okoliščina bi mogla biti v primeru, če bi se konservativci odločili za volitve, tudi vzrok za razpis.

Nenapisano pravilo britanske parlamentarne prakse je, da se vlada lahko odloči za nove, predčasne volitve v primeru, če ima za to resne razloge. Vzroke za razpis predčasnih volitev pa vlada konec koncev lahko vlada,

vendar v Londonu menijo, da se ne spodobi izmišljati si vzrokov, če jih dejansko ni. To bi moglo negativno vplivati na volivce, ki bi vladi zamerili izrabljanje možnosti, katero so ji dali v varstvo.

Ce bi se Churchill umaknil iz političnega življenja, bi konservativci vsekakor razpisali volitve že zaradi tega, ker zanje bolje kaže kot za opozicijo in ker je Churchillov umik zadosten vzrok za razpis volitev, saj bi bila stranka brez voditelja, ki je hkrati predsednik vlade. V takem primeru je najbolje ugotoviti mnenje volivcev o novem voditelju stranke in o novem predsedniku. Seveda pa bi se izglede torijevecev povečali tudi zaradi tega, ker bi volivci v tem primeru ne volili konservativcev, marveč stranko, ki jo je vodil Churchill, in bi mu tako še enkrat dali priznanje in izkazali zaupanje.

To so seveda domneve. Kaj več bo mogoče zvedeti na konferenci konservativne stranke, ki bo septembra. Takrat bo že znano, ali se bo Churchill umaknil in napravil prostor mlajšemu, pa tudi to, kdo bo ta izvoljenec: ali Eden, ki uživa Churchillovo zaupanje, a je tudi sam slabega zdravja, ali Butler, predstavnik mlade konservativne garde.

B. Pešič

Predsednik britanske vlade Winston Churchill se je po daljšem bolezenskem dopustu spet vrnil v javno življenje

P. S.

DANES PO SVETU

Milijoni za italijanske agenture v Trstu

Po neki statistiki italijanske parlamentarne komisije, ki je letos proučevala življenjski standard prebivalstva, povzemo, da zdaj v Italiji 869.000 družin sladkorja, mesa in vina sploh ne uporablja, milijon družin ne je mesa, 1.320.000 ga je zelo malo, 1.333.000 pa ima premalo teh živil. Parlamentarna komisija je prišla do sklepa, da »nekoliko manj ko polovica prebivalstva nima življenjskega standarda, ki bi ga lahko imenovali povprečen.«

V italijanskem parlamentu so o tem razpravljali in zahtevali sredstva za zboljšanje položaja, ki pa se vzlic temu ni zboljšal. Hkrati pa so trošili in še trošijo znatna finančna sredstva v čisto druge namene, za plačevanje in podpiranje italijanskih agentur v Trstu, katerih namen je odkrito oznanjati ali propagirati nove aneksnistične cilje, improvizirani »množično podporo« politiki italijanske vlade in uveljavljati njene direktive. Te agenture zdaj neovirano in zakonito delujejo v Trstu. Za prejeti denar organizirajo razne resolucije v imenu tržaškega prebivalstva, prirejajo razne protitalijanske proslave, zbornice, manifestacije in demonstracije, izdajajo razglase in se ukvarjajo z vohunstvom. Vodi jih zloglasni tržaški CLN.

Okrog njega so se zbrali v Trstu italijanski begunci iz Istre in z Reke, ki so pobegnili pred odgovornostjo za dejanja, storjena med vojnjo. Zbrali so se vsi, ki bi radi znova razširili italijanske meje na račun sosednjega naroda. Ker tega ne morejo doseči, so ustanovili svoje »osvobodilne odbore« za posamezna mesta in kraje in se razglasili za zakonite predstavnike teh mest in krajev.

Pod pokroviteljstvom in ob znatni pomoči rimskega urada za obmejne dežele »Ufficio terre a confinii«, ki je organ italijanske vlade, so CLN in njegove organizacije razvile zdaj v Trstu obsežno delo in dejavnost v zvezi z mnogimi nedovoljenimi in umazanimi posli. CLN ni le eden glavnih nosilcev diskriminacije proti slovenskemu prebivalstvu v

anglo-ameriški coni STO, CLN ne le pritiska na demokratsko in neodvisnostno razpoloženo tržaško Italijane, marveč je tudi odkrit sovražnik Jugoslavije in ljudstva ter njegove oblasti v jugoslovanski coni.

Oblasti v anglo-ameriški coni, čeprav čisto opozorjene na dejavnost CLN, niso še ničesar storile, da bi njihovo sovinstveno delo preprečile. Pač pa je na več vohunskih procesih v jugoslovanski coni STO prišlo marsikaj na dan. CLN je prek svojih agentov svoj čas skušal pognati v zrak radijsko postajo jugoslovanske cone, zbiral podatke o garnizijah jugoslovanskih vojaških enot v njeni coni, skušal na račun italijanske obveščevalne službe razširiti vohunstvo še globlje v Jugoslavijo ter organizirati razne požige in sabotaže. Na procesih proti raznim vohunskim skupinam je bilo njihovo delo opisano in osvetljeno.

V tem vohunskem in diverzantskem početju, za katero dela v Trstu cel aparat ljudi tipa banditov »Reksa«, ki se ukvarja s pošiljanjem agentov v Jugoslavijo, da bi vohunili v korist Italije, je CLN čedalje bolj agresiven. Težišče svojega dela je prenesel tudi na del italijanskih učiteljev v jugoslovanski coni. Od njih zahtevajo, naj se ukvarjajo s propagando proti ljudski oblasti, naj odvažajo ljudi od volitev, organizirajo pasivni odpor proti vsem gospodarskim in kulturnim ukrepom, pripravljajo pobege in izpolnjujejo vse njegove naloge. Samo za plačilo »zanesljivih učiteljev« je CLN v decembru leta 1951 porabil poldrugi milijon lir. Kdor se ni hotel prodati, so mu zagrozili, da se bo Italija vrnila, da ga bodo odpustili iz službe, ko se Italija vrne, in z drugimi ukrepi. Če je kak Italijan v jugoslovanski coni zapisan v »črno knjigo« CLN, ne more dobiti vizuma, da bi obiskal svojo družino v Italiji, ker CLN v to ne privoli. CLN je šel tako daleč, da je prek svojega oddelka za šole EISE zahteval, naj vsi italijanski učitelji v jugoslovanski coni pošljejo italijanskim oblastem proučne in dokumente za priznanje staža in službenih let.

Tudi Saragatova stranka v Trstu (PSVG) ima v CLN predstavnike. Prof. Luccio Lonza in Cesare Giorgio, voditelja PSVG, sta člana odbora CLN. PSVG ima stike s CLN, od katerega prejema celo denar. O tem so na razpolago tudi dokumenti.

Težko je presoditi, koliko milijonov gre za CLN in njegove agenture; gre pa za veličanske

vsote. Tega denarja ne porabijo za zboljšanje standarda prebivalcev južne Italije, niti za gospodarski napredek Trsta. Ta denar gre za nove osvajaške načrte Italije, za razvijanje njenih po vojni ustanovljenih vohunskih in propagandnih agentur in za uprizorjanje tistega, kar bi lahko koristilo politiki nasilja.

TRŽAŠKA KRONIKA

ZVU ZMANJŠALA KREDITE SLOVENSKIM OBČINAM

Trst, 2. avgusta (Tanjug). Zavezniška vojaška uprava STO je močno zmanjšala kredite za slovenske občine v coni A, predvideno za javna dela v drugi polovici letošnjega leta. Občinski odbor za Devin in Nabrežino je za javna dela namenil 80 milijonov lir, kar pa je Zavezniška vojaška uprava najprej znižala na 15 milijonov, nato pa na 9 milijonov 450 tisoč lir. Drugo znižanje so odredili po povratku italijanskega funkcionarja v ZVU Caffarellija iz Rima.

Občinski odbor v Zgoniku je zahteval za javna dela v drugi polovici letošnjega leta 63 milijonov lir, pa so tudi to vsoto dvakrat zmanjšali, prvič na 8,5

Novi izraelski poslanik v Moskvi

Jeruzalem, 2. avgusta (Reuter). Danes je bilo sporočeno, da je izraelska vlada imenovala Samuela Eliasiva za izraelskega poslanika v Moskvi. Sporočilo izraelskega zunanjega ministrstva o imenovanju pravi, da bo izraelska vlada že čez nekaj dni privolila v imenovanje sovjetskega poslanika v Izraelu, ki ga je predlagala sovjetska vlada. Eliasiv je bil izraelski poslanik v Moskvi do prekinitve diplomatskih odnosov med obema državama v letošnjem februarju.

Burmanska pritožba pri OZN

Rangun, 2. avgusta (AFP). V burmanskih uradnih krogih izjavljajo, da bo burmanska delegacija na bližnjem izrednem zasedanju Generalne skupščine OZN vložila pritožbo v zvezi z »zavlačevalnimi manevri« zastopnika kuoimintanske vlade na vojaški konferenci štirih držav, na kateri razpravljajo o umiku kuoimintanskih čet iz severnih pokrajin Burme.

milijona lir, drugič pa na 3,5 milijona lir.

V slovenskih vaseh na STO so že dalj časa zaskrbljeni zaradi močne brezposelnosti, sedanje zmanjšanje kreditov za javna dela pa je vzbudilo novo nezadovoljstvo. Mnogi brezposelni delavci so v teh krajih izgubili možnost, da bi jih vsaj začasno zaposlili pri predvidenih javnih delih.

Trstu še vedno onemogočajo blagovno zamenjavo z zaledjem

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Trst, 2. avgusta. Jugoslavijo, ki je konec preteklega in v začetku tega leta izvozila v Trst precejšnje količine mesa, čedalje bolj potiskajo s tržišča. Medtem ko so bile lani decembra in v letošnjem januarju pokrite potrebe Trsta po govejem mesu, se je po majskem sporočilu tržaške trgovsko-industrijske zbornice zmanjšal uvoz govejega mesa iz Jugoslavije za 50%.

Tržaški trgovci opozarjajo, da zavirajo uvoz mesa iz tržaškega zaledja in forsiranje uvoza mesa iz Italije narašča in da je meso, ki je na primer decembra in januarja, ko so uvažali večji del iz Jugoslavije, stalo 490–530 lir kilogram, februarja, ko je začel nazadovati ta uvoz, pa je stalo 500–550 lir, v maju, ko je uvoz iz Jugoslavije znašal le 50%, pa je stal 550–600 lir.

V tržaških trgovskih krogih opozarjajo, da ni treba biti strokovnjak, da bi cenili, kako odvisna je cena mesa od njegovega uvoza iz zaledja. Podobno je tudi z uvozom drugega blaga, za katerega tržaški trgovci le s težavo dobijo uvozno dovoljenje, zlasti po prihodu rimskih funkcionarjev v britansko-ameriško vojaško upravo cone A.

Evropski strokovnjaki proučujejo možnosti izvoza električne energije iz Jugoslavije

Pred kratkim se je sestel ekonomski odbor komisije OZN pod predsedstvom strokovnjaka Fleischerja, ki je proučil perspektivne potrebe posameznih držav, ki bi uvažale električno energijo iz naše države

Komisija ekspertov za študij možnosti izvoza električne energije iz Jugoslavije (»Jougoelekports«), ki jo je ustanovil komite za električno energijo pri Evropski ekonomski komisiji OZN, je v zadnjem času nadaljevala svoje delo v posameznih odborih strokovnjakov. Od 13. do 18. julija so se sestali v Ljubljani in Zagrebu člani tehničnega odbora iz Jugoslavije, Zahodne Nemčije, Italije in Avstrije. Ogedali so si na berenu nekatere naše projekte za izkoriščanje vodne energije, ki pridejo v poštev za izvoz. Ta odbor, ki mu predseduje ing. Stjepan Han, je po proučitvi prikazov najprimernejših bodočih hidroelektrarn, ki so jih predložili naši strokovnjaki, sklenil priporočiti projekte za hidroelektrarne Idrice, Cetina II (Omiš), Lika—Gacka in Trebišnjica. Razen tega bi prišli v poštev za izvoz energije še hidroelektrarna na Zeti in hidroelektrarna Jablanica, ki se že gradi. Vse te elektrarne bi po popolni izgraditvi dajale na leto nad 7 milijard kWh električne energije. Ta predlog je načelno odobrili tudi Zvezni izvršni svet. Hidroelektrarna Idrice, ki bi se zgradila v Sloveniji, je zamišljena kot akumulacijska centrala s pregrado pri Trebuši, imela pa bi instalirano moč 93.000 kWh in bi dajala na leto okrog 250 milijonov kWh električne energije. Projekt bohinske elektrarne pa smo si pridržali za lastne potrebe. Ti sklepi tehničnega odbora služijo zdaj kot podlaga za nadaljnje delo drugih odborov. Tako se je 28. julija sestal v Münchenu ekonomski odbor pod predsedstvom nemškega strokovnjaka W. Fleischerja, Jugoslavijo pa v tem odboru zastopa direktor Elektro-

energetskega sistema Slovenije ing. Miloš Breljih. Ekonomski odbor je na Münchenskem sestanku proučil predvsem perspektivne potrebe posameznih držav, ki bi uvažale energijo iz Jugoslavije. Po podatkih, ki so jih predložili strokovnjaki teh držav, se bodo potrebe Nemčije po električni energiji povečale od lanskih 37 milijard kWh na 60 milijard v letu 1960 oziroma 100 milijard v letu 1970. Potrebe Italije bodo verjetno narasle od 31 milijard kWh v lanskem letu na 47 oziroma 62 milijard v letih 1960 oziroma 1970. Avstrijci pa računajo s povečanjem od 5,3 milijarde kWh v preteklem letu na 8,8 oziroma 11,8 milijarde kWh. Naposled se bodo potrebe Jugoslavije povečale od lanskih 2,7 milijard kWh na 7 milijard v letu 1960 oziroma 14 milijard v letu 1970.

Nemčija, Italija in Avstrija bi uvažale iz naše države predvsem zimsko energijo. Prednost, ki jo imajo jugoslovanski viri vodne energije, je nasproti alpskim v tem, da imajo naše vode, zlasti kraške, obilen dotok predvsem pozimi v nasprotju z alpskimi, kjer

vode naraščajo predvsem poleti, ko se tali sneg v visokih planinah in ledenikih. Izrazit značaj alpske reke ima pri nas le Drava, medtem ko imata porečji Save in Soče največ vode spomladi in jeseni. Naše dravske elektrarne nudijo, enako kakor ostale alpske, največ energije poleti. Toda z razvojem elektrogospodarstva bomo kmalu občutili primanjkljaj električne energije v poletnih mesecih, ko imajo kraški in drugi vodotoki v Jugoslaviji razmeroma malo vode. Zato računajo v ekonomskem odboru, da bi naša država z Avstrijo izmenjavala energijo, in sicer tako, da bi pozimi naše elektrarne oddajale energijo Avstriji, poleti pa bi nam avstrijske elektrarne vračale enako količino energije, to je približno 250 milijonov kWh. Vsi ti računi se nanašajo na leto 1960, ko bi začele obratovati nove elektrarne za izvoz.

Zahodna Nemčija bi iz Jugoslavije uvažala od leta 1960 naprej poletni 200 milijonov kWh, pozimi pa 1 milijardo kWh. Podobno bi Italija uvažala poletni 100 milijonov, pozimi pa 300 mi-

lijonov kWh. Za vse te začetne potrebe izvoza energije bi morali zgraditi elektrarne s skupno zmogljivostjo 600.000 kWh. To naj bi bil seveda šele začetek sodelovanja Jugoslavije pri preskrbi navedenih držav z električno energijo.

Vsi naši projekti so razmeroma zelo ceni, zlasti če upoštevamo potrebe držav uvoznic po zimski energiji, ki jo te države lahko pridobivajo le z mnogo dražimi akumulacijskimi objekti. Seveda pa bi se pri nas proizvedena energija podražila s stroški za daljnovode, ki bi morali biti glede na velikanske razdalje zgrajeni za napetost 380.000 voltov.

Poseben odbor »Jougoelekports« bo na osnovi predlogov tehničnega odbora proučil vprašanje izvoza s pravno-organizacijskega stališča, drug odbor pa bo obravnaval vprašanje financiranja, na kar bodo v okviru komisije ekspertov izdelali skupen elaborat o možnostih izvoza električne energije iz Jugoslavije in ga predložili komiteju za električno energijo pri Evropski ekonomski komisiji OZN.

DECENTRALIZACIJA SOCIALNEGA ZAVAROVANJA NA HRVATSKEM

Zagreb, 2. avgusta
Da bi decentralizirali socialno zavarovanje, to se pravi povečali število zavarovancev v neposrednem upravljanju socialnega zavarovanja, je izšla te dni odločba Zveznega izvršnega sveta o ustanovitvi podružnic in izpostav zavodov za socialno zavarovanje. Začasni odbor zavoda za socialno

zavarovanje v Zagrebu je to odločbo proučil in v sporazumu z republiškim svetom sindikatov na včerajšnji seji sklenil uveljaviti jo.

Izvršni odbori mestnih in okrajnih zavodov se bodo skupaj s socialnimi sveti in večjimi delovnimi kolektivi dogovorili o sestavi začasnih odborov pri sedanjih izpostavah ter skupaj z njimi ob pomoči čim večjega števila zavarovancev pripravili predloge o ustanovitvi novih izpostav in podružnic. Predloge bodo sprožili na prvem zasedanju skupščine zavoda, ki mu pripadajo, da bi lahko na njej sprejeli sklep o izvolitvi zborov podružnic in njihovih izvršnih organov, kakor tudi odbore zavarovancev pri izpostavah. Glede števila članov skupščin in izvršnih odborov bodočih podružnic in izpostav je najbolje, da jih določijo skupščine zavodov v sporazumu s sindikalnimi sveti.

Začasne odbore naj bi izvolili čimprej, da bi lahko bile v septembru volitve v skupščine. Republiški začasni odbor meni, da bi bilo treba podružnice ustanoviti na področju, ki obsega en dom ali zdravstveno postajo, izpostave pa v tistih podjetjih, ki so imela dosedaj ambulante ali pa večje število zavarovancev. Pri ustanovitvi izpostave bo treba upoštevati posebne razmere posameznih podjetij in jih ustanoviti v glavnem tam, kjer sedanja organizacija ne more pravočasno izpolniti svojih obveznosti do zavarovancev. V kolektivih, ki imajo manj kot 500 zavarovancev, izpostave ne bi bilo treba ustanoviti, razen če je kolektiv zelo daleč od sedeža zavoda.

Novim organom socialnega zavarovanja bi bilo treba po mnenju republiškega odbora za začetek zaupati samo posle iz kratkoročnih socialnih dajatev, ki bi jih zmogli, kompletiranje pokojninskih predmetov, kakor tudi naloge, da sodelujejo z zdravstveno službo na svojem področju za zatiranje velikega števila obolenj. Razen tega bi lahko preprečevali neutemeljeno izkoriščanje skladov socialnega zavarovanja in kontrolirali prijave pri privatnih delodajalcih zaposlenih zavarovancev ter pobirali prispevke od njih.

Zakaj imajo v Žrečah že petega direktorja

Delavski svet in upravni odbor sta nalagala direktorju razne dolžnosti, ko pa je bilo treba prevzeti odgovornost, je ostal direktor sam.

Kovačija v Žrečah pred leti za našo industrijo ni mnogo pomenila. Hotel jo že opustiti. Ker pa je dajala kruh tri sto ljudem, so pristojni organi sklenili postaviti tu moderno kovačnico. V treh letih je tako iz zadimljenih prostorov zrasla v Žrečah moderna tovarna kovanega orodja. Okrog tovarne so zrastle novi stanovanjski bloki in druga poslopja — okrog tovarne so zrastle nove žreče.

OBJEKTIVNE TEŽAVE SPREM-LJAJO RAZPRTIJE

Vse te uspehe pa spremljajo tudi objektivne težave: dolgo so se točki za dobre kadre, imeli so težave z nabavo materiala, pa tudi s stroji jim ni šlo gladko. Največ težav pa jim povzročajo »hudi duhovi«, ki z nergastvom, prepri in neiskrenostjo vnašajo razdor med delovne kolektive. V tem je tudi vzrok, da so v Žrečah že petkrat menjali direktorja. Nedavno so zreški kovačji sklenili odpustiti direktorja, kateremu očitajo velike stvari. Očitajo mu, da je nesmotrno uporabljal 168 milijonov investicijskih sredstev, da je akumulacija odtujil cca 80 milijonov, da je ob potovanju v Avstrijo nedovoljeno porabil več desetisoč dinarjev, nekemu podjetju v Laskem je izplačala nad 1 milijon din več kot je bil predračun za instalacijska dela. Skratka očitkov ogromno, med njimi tudi, da se je okoriščal na račun kolektiva in da je trgoval s tujo valuto. O tem

so razpravljali tudi na seji delavskega sveta in na seji sindikalne organizacije ter so sklenili direktorja odsloviti.

Res je, da je direktor delal napake in da je za napake tudi odgovoren. Pravi, da je bil samopašen, in da je marsikaj napravil brez vednosti organov delavskega samoupravljanja. Ker pa je ta primer zelo zanimiv, pa pogledajmo stvar še z druge strani.

DIREKTORJU SO DAJALI NALOGE — NE DELAVSKI SVET NE SINDIKALNA ORGANIZACIJA PA GA NISTA OPOZARJALA NA NAPAKE

Do nedavnega so direktorja v Žrečah na konferencah in zasedanjih, pa celo v časopisju hvalili kako mnogo zaslug ima za novo moderno tovarno. Delavski svet, sindikalna organizacija in tudi krajevni organi so mu nalagali razne naloge. Tako za gradnjo kinodvorane, poverili so mu nabavo kinoprojektorja, nakup avtobusa in osebnega avtomobila, skrbel je za instalacijo javne raz-

svetljave in ozvočenja žreč itd. O vseh teh stvareh je sklepal delavski svet, pa tudi sindikat mu je mnogokrat poverilo to in ono.

NAMESTO JAVNEGA RAZPRAVLJANJA — »TROJKA«. »PETORKA«

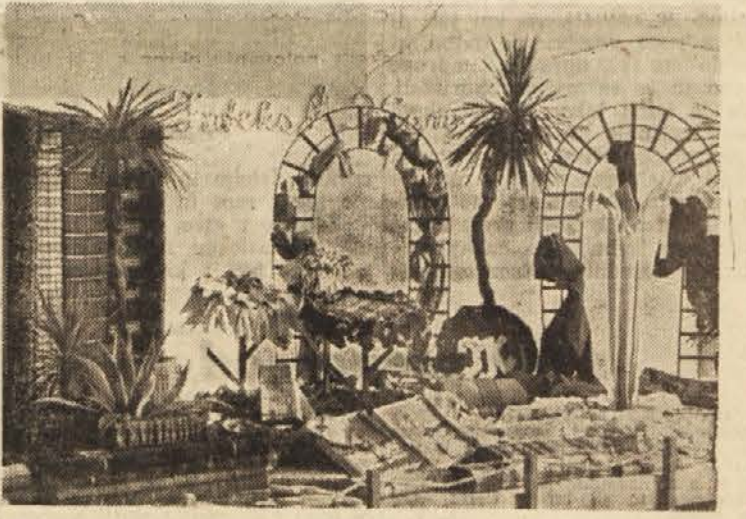
Z rastjo organov delavskega samoupravljanja so rasle naloge sindikalnih organizacij, ki so dolžne boriti se za razvoj teh organov in proti škodljivim pojavom. Tako bi morali biti v Žrečah. Namesto, da bi javno razpravljali o važnih stvareh, se je sestajala »petorka«; vsi predsedniki, sekretarji in direktor podjetja. Ti so sami odločali o važnih stvareh. Tako so sklenili, da bodo prodali staro železo in za izkupiček kupili osebni avto. In res. Železo je prevzela sindikalna organizacija in ga prodala za milijon dvesto tisoč dinarjev. Z izkupičkom so kupili osebni avto, nekaj denarja so izplačali delavcem, ki so založili denar za izgradnjo kinodvorane in nabavo kinoprojektorja, nekaj tega denarja je šlo za razsvetljavo in ozvočenje žreč. Razen tega so s tem denarjem napravili dva izleta, enega na morje, kar jih je stalo okrog 200.000 din. Z ostanikom pa so v soglasju s predsednikom upravnega odbora in sindikata osnovali nekaj reprezentančni sklad. Tako so v Žrečah odtujili skupnosti približno milijon 200.000 din.

NAMESTO ZA ZAKONITOST — SO SE BORILI ZA OSKODOVANJE SKUPNOSTI

Sindikalna organizacija v podjetju se ni borila proti takim pojavom, in jih je celo podpirala in organizirala zapravljanje skupnega denarja. Dve leti so prikrivali te metode, sklepali in delali načrte kako kršiti zakonske predpise. Prav bi bilo, da bi tisti, ki so take metode podpirali, morali vrniti ta sredstva.

Tovarna cementnin v Pečovniku pri Celju

Gospodarski svet Mestnega ljudskega odbora Celje-mesto je sklenil, da bodo v Pečovniku zgradili novo tovarno cementnih izdelkov in kamnoseštva. Letos namenjajo izvršiti gradbena dela v vrednosti 25 milijonov dinarjev, tako da bi se že v jeseni preselili del obratov celjske »Cementnine« v nove tovarniške prostore. Nova tovarna bo veljala 45 milijonov dinarjev in bo sodobno mehanizirana. Letna proizvodnja bo trikrat večja od letne proizvodnje celjske »Cementnine«

Te dni je najbolj privlačna prireditev v Sloveniji Gorenjski sejem. Na sliki vidimo del razstave, ki je zelo okusno urejena

KDO SO KRIVCI?

(O zakupu v sremsko-mitroviškem okraju)

»Borba« je dne 21. junija kratko komentirala nenavaden dogodek, ki se je pripetil v zvezi z zakupom zemlje ljudskih odborov oziroma posameznih združenj v sremsko-mitroviškem okraju.

Zvezno tajništvo za narodno gospodarstvo in tajništvo za narodno gospodarstvo LR Srbije sta poslala na komisijo, ki je proučila ta primer. Odbor za gospodarstvo Zveznega izvršnega sveta je na seji dne 31. junija obravnaval poročilo te komisije v okviru poročil trgovinskih, finančnih in carinskih inšpekcij.

DEJSTVA

Če iz mnogih konkretnih podatkov v poročilu te komisije vzamemo najzanimivejše, pridemo do naslednjih dejstev: kakih 700 ha dobre sremske zemlje so dali v zakup nekaterim privatnim zakupnikom občinski odbori v Bosutu, Višnjicevu, Kuzminu, Adaševcu (sremsko-mitroviški okraj), da bi občinski odbor v Zarkovu (rumunjski okraj) kakor tudi kmetijski delovni združenji v Bosutu in Kuzminu. Pravi zadržki gre za štiri zakupne pogoje. Prvi zakupec je ing. Paja Radojević, drugi Miloš Gajić, tretji braća Čelić in četrti Milenko Zilić. Ti zakupniki so na zemlji, najeti od navedenih odborov in združenj, posejali vrsto industrijske rastline in vnaprejšnjim sklenili pogodbe s tovarnami »Oljarna« iz Ljubljane, zagrebsko tovarno olja, s predelovalnicama kobiljice »Dumeča« v Sabcu in »Napre-

dak« v Somboru. Te tovarne so sklenile pogodbe z zakupniki in dale predujme na zemljišča, posejana z industrijskimi rastlinami. Posledica tega je bila, da so zakupniki tako rekoč čez noč obogateli.

Med temi štirimi primeri je različna. Ta je vzel več, oni manj zemlje v zakup, ta je dobil več, celo preveč, oni pa manj predujme. Ta je podpisal menico za sprejeti predujme, drugemu pa so verjeli na besedo. To se je na primer zgodilo z Gajićem. Ta je sklenil s tovarno nenavaden donosno pogodbo, oni pa »samo navadno«. Ta si je zgradil hišo, vredno 10 milijonov dinarjev, drugi pa jo je šele začel graditi. Zakupnik Radojević je pri najemanju delovne sile popravljal plačilne spiske, drugi pa jih sploh niso imeli. Vendar vse te različice ne spreminjajo bistva, ki je vsem štirim primerom skupno: na združni in družbeni zemlji in iz sredstev, ki so bila zasebnikom dana vnaprej, s predujmi splošno družbenih podjetij je bilo omogočeno, da pet ali šest »spekulativno« doseže ogromne profite na račun izkoriščanja tuje delovne sile, pred nosom ljudskih odborov, v katerih sede tudi komunisti in člani socialistične zveze delovnega ljudstva, vprlo delavskih svetov in upravnih odborov, v katerih so tudi komunisti in v katerih so vsekakor vsi člani Socialistične zveze.

Poročilo komisije pravi, da so bili zakupni odnosi uktnjeni na temelju čl. 8 Zakona o kmetijskem zemljiškem

skladu splošne ljudske imovine in o dodeljevanju zemlje gospodarskim organizacijam, da je okrajni ljudski odbor v Sremski Mitrovici ukrenil vse, da bi proučil te primere dajanja splošno družbene zemlje v zakup in da je javno tožilstvo uvedlo postopek proti krivcem.

KAZENSKI POSTOPEK

Javno tožilstvo je proti krivcem uvedlo postopek? Kdo pa so krivci? Nočemo prejedricati dela tožilstva ali sodišča. Prepričani pa smo, da bo sodišče izreklo pravično in zakonito sodbo. V tem oziru ne želimo komentirati tega primera, čeprav nudi polno možnost za kazenski postopek proti potvorbam, podkupovanju, prevaram in podobno.

Zanima nas drugo vprašanje: v ljudskih odborih teh občin, ki so dale družbeno zemljo v zakup, v upravnih odborih združenj, ki so dale družbeno zemljo v zakup, v organih delavskega samoupravljanja omenjenih tovarn, ki so s temi zakupniki (katerih vsak je imel povprečno nad 100 ha zemlje v zakup) sklepali pogodbe, sede ljudje, ki jim je stvar socializma pri srcu. Kako so si ti ljudje predstavljali kapitalizem, proti kateremu so se borili, in kapitalistične težnje, ki so jih pobujali, če ne predvsem v oblikah, ki so se pojavile prav pred njimi v obliki teh zakupniških odnosov? Zoper kakšno izkoriščanje človeka po človeku so se borili komunisti, če ne proti takim oblikam, v

katerih zakupnik s svojimi nadzorniki zaposluje na stotine moških in žensk, jih slabo plačuje, da so brez socialnega zavarovanja, in popravlja plačilne spiske? Ko je ljudski odbor dal Paji Radojeviću v zakup nekaj 100 oralov odlične orne zemlje, mar je mogel kdorkoli v tem ljudskem odboru verjeti, da bo Radojević s svojo mehanizacijo, z vsemi svojimi prekomorskimi zvezami in svojo družino mogel sam obdelovati toliko zemlje? Mar je direktor ljubljanske »Oljarn« mar so člani upravnega odbora tega podjetja in člani njegovega delavskega sveta mogli skleniti pogodbo za obdelavo tolikšne površine, na kateri je treba zelo intenzivno delati, kljub temu, da so imeli pred seboj posameznika? Verjamemo, da ni oljarna sklenila tako obsežne pogodbe niti s kakšnim kmetijskim »posvetom« ali združenju. Ni se jim zdelo čudno, da so dali predujme (3 milijone dinarjev) enemu samemu človeku na poroštvo njegove žene in hčerke.

SE NEKAJ

Poročilo komisije navaja, da je Paja Radojević v obračunih zaračunal dva- do trikrat višje cene, kakor so običajne za to vrsto kupcij v tem okraju. Ljubljanska »Oljarna« je te stroške brez ugovora priznala. Se nihče ni pregledal računov in obračunov, nihče jim ni ugovarjal, nihče ni izmeril zemlje.

Tako se ne gospodari v podjetju, ki mora polagati račune pred kolektivom. Tako se lahko gospodari samo tam, kjer birokrati, povezani z raznimi kapitalističnimi in spekulantskimi elementi prikrivajo dejansko stanje baje v prid »poslovnega uspeha«, da bi se »zagotovili surovinske baze«, baje v prid »popolnejše izrabe zmogljivosti« in »znižanja stroškov« store nekaj, kar ljudstvo imenuje škodljivost.

ŠKODLJIVOST

To ni samo zgled nebudnosti, primer povezovanja s kapitalističnimi elementi, primer razpisništva in nemarnega upravljanja ljudskega premoženja. To je tudi primer — celo če domnevamo, da so subjektivno vsi

ko kvalificiranega delavca in 50 % čiste dobička pripadajo tudi dnevnice, gorivo, maziva in amortizacija njegovega osebnega avtomobila, deset otroških doklad in podobno.

Kakšna je zavest in skrb upravnih organov zagrebske oljarn« je so z Milošem Gajićem, imenovanim »Car«, nepismenim človekom, brez poklica, ki ji še iz lanskega leta dolguje nad 300.000 din, osižeški konopljami milijon dve sto tisoč dinarjev in neki drugi tovarni v Dvorovu pri Bijeljini 400.000 din, sklenili tudi letos pogodbo pod istimi pogoji. Itd.

Nekaj podobnega velja tudi za ljudski odbor. Tudi ta je morda zemljo, da mu ne bi ležala neobdelana, odstopil prvemu zakupniku, Morda so si tudi odborniki meli roke: »No, zdaj imamo pa vsak košček zemlje obdelan«. Pozabili pa so, da bo ta »košček« zemlje obdelovala najeta delovna sila v korist izkoriščevalcev.

Te ljudske odbore vprašujemo: ali niso mogli tistega, kar so zmogli Paja Radojević, Miloš Gajić, Čelić in Zilić, opraviti sami? Mar niso mogli ustanoviti dobrih socialističnih podjetij? Ali zadruge, ki se čisto pritožujejo, da nimajo zadosti zemlje, da bi moge zaposliti vse člane, niso moge najti drugačnega načina za obdelavo odvečne zemlje, kakor da so jo dale strojnemu inženirju? Vemo, kdo so krivci! To vedo tudi delovni kolektivi omenjenih podjetij, vedo tudi združniki, vedo tudi kmetje Bosuta, Višnjiceva, Kuzmina, Adaševceva, Zarkova, pripadniki slavnih sremskih brigad, in to bodo, o čemer smo prepričani, pokazali kmalu, zelo kmalu.

IZ NAŠIH KRAJEV

V KZ Šmartno ni vse kakor bi moralo biti

Kritika na obnem zboru ni bila dobronamerna

Kmetijske zadruge soštanjskega okraja imajo v tem času redne polletne občne zbornice. Toda, ker menijo, da polletni občni zbor ni važen, so ga v kmetijski zadrugi Šmartno ob Dreti slabo pripravili.

Zadruga trguje z lesom, ki ji prinaša precejšen dobiček. Lani je zaključni račun izkazal 3,7 milijona dinarjev dobička, od česar je zbor dodelil 1,1 milijona dinarjev v invalidski sklad, 1,4 milijona dinarjev v sklad za pospeševanje kmetijstva, 0,74 milijona dinarjev za razdelitev med člane in manjše zneske za ostale sklade. Tudi prebitke poslovanja v prvem polletju letošnjega leta je velik, saj znaša nad 2,7 milijona dinarjev. Vodstvo zadruge in zadržniki pa se premalo zavedajo pomena zadržniških skladov in gospodarjenja z zadržnimi premoženji. Zadržniški skladi so del zadržnega premoženja. Zato je nepravilno, da je zadruga, ki je že od lanskega dobička določila 20% za razdelitev zadržnikom, letos znižala iz sklada za pospeševanje kmetijstva cene umetnim gnojilom, ki so jih člani nabavili pri zadrugi za približno 89.000 din, da je članom zastoj škropila sadno drevje in krompirišča, za kar so znašali stroški približno 63.000 din. Tudi uslug z drugimi stroji, razen traktorja, zadruga članom ne zaračuna.

Zbor bi moral razpravljati še o marsičem, vendar je bil preslabo pripravljen, da bi vzbudil zanimanje in sprožil živahnijo razpravo. Največ so razpravljali o stanju v zadrugi, nekateri člani očitajo vodstvu zadruge, zlasti predsedniku upravnega odbora, samovoljo in diktatorstvo. O tem so šle pritožbe tudi na višje zadržne organizacije. Nastop teh nekaj zadržnikov pa je pokazal, da njihove pritožbe in kritike niso dobronamerne. S splošnimi izjavami o »komandiranju« in protekciji, ki jih na večkratne zahteve niso hoteli prepričati s točnejšimi obdolžitvami, so pokazali, da hočejo namerno v zadrugi doseči nezadovoljstvo, ker jim ni za zadrugo, posebno ne tistim, ki so do leta 1952 upravljali zadrugo sami in so se osebno okoriščali. Da je temu tako, so z molkom sami priznali, ko jim je sedanjemu predsedniku očital, da rovarijo proti sedanjemu vodstvu zadruge samo zato, ker nimajo več prednosti, ki so jih imeli prej. Vprašati se je treba n. pr., zakaj nekdanji predsednik nadzornega od-

pora, v čigar poslopih ima druga poslovalnica in pisarno, toži zadrugo pri sodišču, naj izseli pisarne, češ da prostor potrebuje; prejšnja leta ga ni potreboval. Prav njemu in predsedniku prejšnjega upravnega odbora pa očitajo, da zadruga ni zgradila zadržnega doma. Zadruga namerava začeti zidati sedaj in bi prostor za dom moral odstopiti veliki kmet Zidar, ki ima toliko zemlje, da mu jo bodo nekaj odvezli na podlagi zakona o kmetijskem zemljiškem skladu, za zadržni dom je pa noče dati nekaj arov. Mimogrede bodi povedano, da upravni odbor zadruge dolži OLO Soštanj, da toliko časa ne uredi glede zemljišča za zidavo.

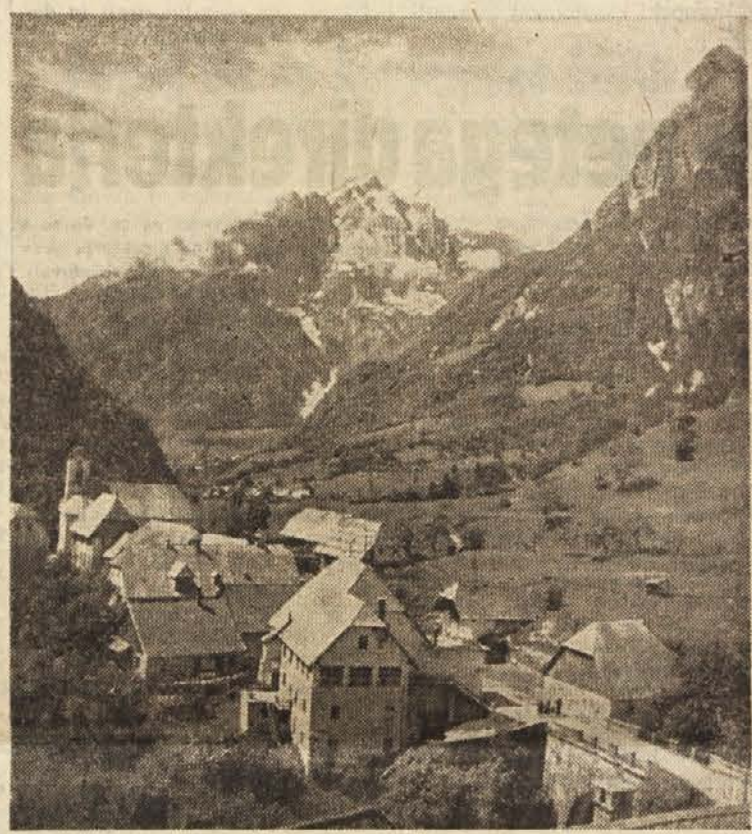
O zadrugi in o nekaterih ljudeh je še mnogo šepetanja, vendar je bil zbor preslabo pripravljen, da bi lahko vse razčistil. Pa tudi večina zadržnikov se je držala na zboru vse preveč ob strani, ko je bilo govora o raznih nepravilnostih.

B. M.

Sadili bodo več krompirja

V perspektivnem desetletnem načrtu za Tolminko je predvideno, da bodo sejali manj žitaric, pač pa več krompirja in krmskih

z deteljami in krmskimi mešanici pa 583 hektarjev. Desetletni načrt določa, da bi zmanjšali površino žitaric za 365, povečali pa

Prijazen letoviški kraj Log pod Mangrtom

rastlin, detelje in travnih mešanice (pese, repe in drugih). Zdaj je v vsem okraju zasajenih z žitaricami 1177 hektarjev, s kornuzo 648, s krompirjem 920.

bodo površine detelje ter krmskih mešanice za 305 hektarjev.

V okrajnem merilu ostanje orne površine v glavnem neizpremenjene, kajti medtem ko bodo krčili površine njiv na Bovškem in v Bovški grapi, bodo z regulacijo »Kobariškega blata« pridobili nove njive, povečali pa jih bodo tudi na Cerkljanskem na planoti Ledine-Dole.

Krompirja bodo sadili 398 hektarjev več, predvidevajo pa tudi, da bi povečali hektarski donos od sedanjih 140 stotov na 170. Počasi bodo poskušali saditi samo semenski krompir. Tolminka je že nekdo zalagala s semenom Vipavsko dolino, Brda in Furlanijo. V zvezi s tem predvidevajo tudi, da bi zgradili dve kleti za semenski krompir z zmogljivostjo po 50 vagonov.

S. P.

Če se upravni odbor ne zanima za poslovanje...

V Bizovniku je kmetijska zadruga odprla v zadržnem domu trgovino, zraven pa je gostilno. Vse poslovanje je zadruga prepuстила poslovojem in prav pri tem so imeli smolo, saj se je poslovodij prijel zadržni dobiček in zadržna imovina. Zaradi tega so nekajkrat menjali vodilne ljudi v trgovini in gostilni, vendar so se malverzacije in malomarnosti ponavljale. To pa zlasti zato, ker novi ljudje, ko so prišli, niso videli, da bi se prednikom, čeprav so imeli primankljaj, skrivil las.

več odprtih steklenic z žganimi pijačami.

Se bi lahko navajali, kaj vse je bilo v tem trgovskem poslovanju napak. Toda že iz povedanega lahko zaključimo, da je šlo trgovsko poslovanje zadruge rakovo pot, ki ga ni mogoče zagovarjati. Upamo, da se bo zdaj upravni odbor zadruge zbudil in začel delati tako, kot je treba.

M.

Na Malkovcu so odkrili spomenik

Včeraj so na Malkovcu na Dolenskem odkrili spomenik padlim borcem, zato bi rad povedal nekaj o delu malkovske mladine, ki je vreden naslednik padlih. To lahko rečem o njej, ker čutim, da je to mladina, ki živi trdo življenje, ki pa se tudi prav tako vztrajno bori za socializem. Na Malkovcu nimajo dvorane, ne kina, ne telovadnice, pa je kljub temu njihovo delo posnemanja vredno, kajti bi jejo se zato, da bo sleherni Malkovčan nosil idejo socializma v srcu in ne samo na jeziku.

Malkovska mladina se sestaja v privatni hiši. Majhna hmečka leba, to je njena mladinska soba. Le-ta pa ima svojo zgodovino. Mladina jo pozna najbolje.

Kolektivni dopust litijskih predilničarjev

Prejšnja leta so člani delovnega kolektiva litijske predilnice hodili na dopust manjše. Računi so pokazali, da bi bil kolektivni dopust vse bolj prikladen in tudi rezijsko cenejši.

Delo v tovarni je ob posameznih dopustih povzročalo dosti administrativnega posla zaradi zamenjav pri strojih in v ostalem podjetju. Lani so uvedli prvi kolektivni dopust. Delavstvo je šlo tudi letos kolektivno na dopust, v pisarnah pa delajo. Med glavnim kolektivnim dopustom pa popravljajo stroje, česar med letom ne morejo storiti.

Opekarno bodo opremili iz viška plačnega fonda

Opekarno v Puconcih so do letošnjega februarja upravljale Ljutomerske opekarne. Odkar je opekarna samostojna, so preuredili krožno peč, a iz dela viška plačnega fonda so sklenili urediti nove betonske ceste za prevoz surove opeke, ki jo sušijo na prostem. V ta namen bodo letos porabili 1.200.000 dinarjev. Predvidevajo pa še, da bodo podaljšali sušilnice, obnovili obok in krožno peč.

Ob letošnjem deževnem vremenu so utrpeli veliko škodo; neurje jim je uničilo za 860.000 dinarjev surove opeke. Da bi popravili škodo in sploh povečali proizvodnjo so se odločili, da bodo delali v dveh izmenah.

Pred 700 leti je Kostanjevica dobila mestne pravice

V soboto zvečer se je začela proslava 700-letnice, odkar je dobila Kostanjevica na Krki mestne pravice. Proslava se je začela s tem, da so v novozgrajenem zadržnem domu predvajali prvi krat film »Na svoji zemlji«. Po predstavi pa je bila na Krki »benška noč«. Večje število z lučkami okrašenih čolnov je drselo okrog mesta. Nato so se ljudje zbrali ob zadržnem domu, kjer je bila prosta zabava.

V nedeljo zjutraj pa se je ob 8. uri začela razstava in ocenjevanje goveje živine, v vinarski zadrugi je bila razstava njenih vin, v domu pa je bila odprta razstava slikarskih del pokojnega slikarja-domačina Jožeta Gorjupa. V izložbenem oknu trgovine KZ pa so razstavljena dela iz zapuščine pokojnega nadarjenega slikarja, pesnika in pisatelja, do-

mačina Jožeta Cvelbarja iz Repoke. Razen tega so v drugem izložbenem oknu razstavljeni tudi stari dokumenti o pravicah mesta Kostanjevice in sodnijska palica.

Ob 11. uri dopoldne se je začela slovesna otvoritev zadržnega doma s pozdravnimi besedami predsednika občine tov. Antona Glihe. Za njim je govoril domačin Jože Jankovič o zgodovini mesta Kostanjevice, nato pa so govorili še predstavnik jugoslovanske armade, poslanec Zvezne ljudske skupščine tov. Janez Hribar in še predstavnik Turistične zveze za Slovenijo. Krasna dvorana novozgrajenega zadržnega doma je bila polna domačinov, znancev in prijateljev mesta Kostanjevice, ki so prihiteli na ta praznik iz vseh strani naše domovine.

Popoldne so bile plavalne tekme.

SPOMENIK ŽRTVAM FAŠIZMA V MOZIRJU

Mozirje, 2. avgusta. V okviru okrajnega praznika, ki ga slavijo že včeraj in danes Zgornjesavinjčani, so odkrili danes dopoldne v Mozirju spomenik padlim borcem. Trg je bil lepo okrašen in Mozirjani so se s tem, da so postavili padlim borcem primeren spomenik, oddolžili žrtvam fašizma. Lep spomenik je izdelal rojak Cesar. Odkritju je prisostvovalo nad 2.000 ljudi iz vsega soštanjskega okraja.

Ob 11 dopoldne, ko se je začela svečanost, je pozdravil vse navzoče sekretar Zveze borcev Mozirje tov. Hriberšek, posebej pa je pozdravil svojce padlih. Govoril je tudi predsednik Zveze borcev Franc Jeraj, ki je med drugim dejal: »Že leta 1941, ko so se po

vsej državi dvignili proti okupatorju, so tudi v Mozirju vedeli, kje je njihovo mesto. Med narodnoosvobodilno borbo je padlo 150 Mozirjanov, izmed katerih je 114 imen vklesanih na spomenik, ki ga bomo danes odkrili, 33 pa na spomeniku v Smihelu nad Mozirjem.«

Po govoru je tov. Jeraj odkril spomenik. Zastopnik okrajnih organizacij in svojci so položili vence. Peveci so zapeli žalostinko, godba pa je zaigrala internacionalo.

Popoldne pa so okrajni praznik praznikovali s telovadnim nastopom »Partizana« iz Mozirja, peli so pevci iz Mozirja in Smihela, godbi iz Soštanja in Nazarij pa sta prav lepo igrali.

Še enkrat se pogovorimo o laškem zdravilišču

V Laškem je bil minuli četrtek velik množični sestanek, katerega so razen 200 starih in mladih Laščanov prisostvovali še dr. Ravnikar, zastopnik Sveta za zdravstvo LRS, tovarišica Olga Vrabčič, sekretar MK ZKS mesta Celja in član republiškega sveta za zdravstvo, tov. Miran Cvenk, predsednik OLO Celje okolica, zastopniki okr. Trgovinsko-gostinske zbornice ter drugi. Na sestanku, ki je bil zelo buren, so razpravljali o nadaljnjem obstoju in razvoju laškega zdravilišča in o razvoju turizma v Laškem. Množične organizacije so sklicale sestanek z namenom, da tudi zastopniki Sveta za zdravstvo LRS slišijo mišljenja in želje Laščanov o zdraviliškem problemu. Le-ta se že dolgo zavlačuje in ne prinaša Laškemu

nič kaj rožnatih časov.

Na sestanku ni manjkalo govornikov. Oglašali so se drug za drugim. Opozorjali so na nazadovanje laškega zdravilišča v letih pred drugo svetovno vojno in po njej, dokazovali s statističnimi podatki stagnacijo turizma v Laškem, dajali različne — tudi zelo tehtne — predloge ter govorili o načinih sodelovanja s Svetom za zdravstvo.

Laščani niso proti temu, da bi v Laškem bil slovenski center za rehabilitacijo vojnih in mirnodobnih invalidov. Vendar so proti temu, da so laške toplice zaprte za vsakega drugega obiskovalca, tudi Laščana. Ta oblika »zaprtega« zdravilišča je doslej povzročila veliko škodo samemu zdravilišču Laško, kaj šele laškemu go-

spodarstvu. Primer, da je v mesecu januarju letos bilo v zdravilišču z nad 200 posteljami samo 30 pacientov, kaže, da so se tukaj delale velike napake. V zdravilišču neradi priznavajo te napake. To se je pokazalo tudi na množičnem sestanku, kjer ni bil prisoten niti eden opolnomočen predstavnik zdravilišča.

Da bi v Laškem sploh začeli uspešno reševati pereče probleme turizma, in toplice, so predlagali, da bi o tem razpravljali skupaj s predstavniki Sveta za zdravstvo LRS. Na sestanku so zahtevali, da se o laških toplicah razpravlja še enkrat, a da povabijo na sestanek tudi predstavnike Mestnega ljudskega odbora Laško. Ničesar mimo Laščanov! Nekateri so predlagali Rimske toplice kot primeren kraj za rehabilitacijski center invalidov. Rimske toplice niso izrazit turistični kraj, niti jim ni turizem glavni vir dohodka, kot je to v Laškem. V Rimskih toplicah je razen tega tudi nezaseden Zofijin dvorec, kjer je na razpolago več kakor 40 prostornih soban. Vsekakor bo potrebno o tem še razmisлити, kakor v interesu krajevine skupnosti Laško, tako tudi v interesu naših invalidov.

Z množičnega sestanka so Laščani poslali resolucijo Izvršnemu svetu LRS, v kateri izražajo svoje zahteve in želje za ureditev laških razmer.

F. K.

VEČ RAZUMEVANJA ZA ŠOLSKE POTREBE

V Kresnicah pri Litiji so ljudje šoli in prosveti naklonjeni. O tem nas je prepričal nedavni letošnji festival. Čeprav sta Kresnice s sosednjo Jenovico je majhna kraja, so domači prosvetni aktivisti priredili festival, ki je trajal kar ves teden in v tem času so nastopili razni odseki »Svobodec«, pevski zbori, orkester, lutkovno gledališče.

V Kresnicah je osnovna šoladvorazrednica. Žob časa jo je precej razrahljal, saj je bilo to šolsko poslopje vrhu griča dozdano že leta 1879. Sola v Kresnicah pa je bila že pred tem in je bila nameščena v takoimenovani mežnariji. Ostrešje sedanjega šolskega poslopja je tako slabo, da preti poslopju resna nevarnost. Poslopje si je ogledal že tudi predsednik okrajnega šolskega sveta tov. Stane Mikuš. Inž. Medved je mnenja, da bi kaj več v sedanje poslopje ne vložili, treba pa mu bo le novega ostrešja, v nadzidavi pa naj bi uredili šolsko stanovanje. Kresniška občina je privolila, da bo dala denar za popravilo šole. Pripeljali so že tudi opeko in jo vskladiščili. Kmetje pa še

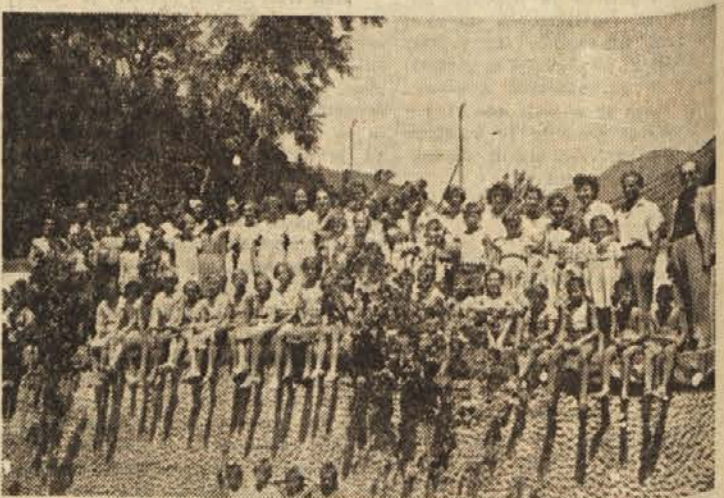
niso pripeljali dovolj lesa, kar se pravzaprav čudno sliši, saj so Kresnice obdane z gozdovi in je lesa dovolj. Samo zaradi zanikarnosti nekaterih kmetov ne morejo začeti popravljati šole. Ko pa so pred leti prekrivali cerkveno poslopje, je večina kmetov brž pripeljala potrebni les. Zato naj bi kmetje, ki so zadolženi za dovoz naprave in in dovoz lesa, storili svojo dolžnost in pripravili les, ki ga za popravilo šole nujno potrebujejo.

(1)

Sežanski otroci na počitnicah

Vojne sirote sežanskega okraja so na letovanju v prijazni bližnji in daljni okolici Cerkevski Cerknov. Bivajo v lepih prostorih elektrogošpodske šole. Gorski zrak kar blagodejno vpliva na otroke, katerim se je tek kar podvojil. Za njihove že-

otroci napravili lepe izlete v bližnji in daljni okolici Cerkevski Cerknov. Prejšnji teden so obiskali bolnišnico »Franja«, odšli so celo na 120 m visoko goro Porezen, znano po hudih bojih iz zadnje ofenzive okupatorja v NOB.

Vojne sirote s Sežanskega v počitniški koloniji v Cerknem

lodge skrbijo prijazne kuharice, ki se trudijo, da bi otrokom čim bolj postregle. Razen treh učiteljev spremljajo otroke tudi trije borci iz NOV in sicer tov. Leban, Mihalič in Branko, ki skrbijo za pravilno vzgojo. V spremstvu borcev in učiteljic so

Otroci so obiskali tudi razna podjetja kot mlekarno, mizarstvo delavnico, rudnik v Idriji itd. Večina otrok, posebno mlajši, ki so prvič odšli iz svojega rojstnega oz. domačega kraja, z veseljem spoznavajo našo lepo domovino.

Godba KUD »SVOBODA« v Slov. Konjicah je pred nedavnimi dobila nove enotne uniforme, ki jih je nabavila tovarna usnja KONUS. Prviti je v njih nastopila na zletu društev »Svobode«, ki je bil v Celju, dne 26. julija.

L. V.

V občini Grize pri Celju so letošnjo pomlad začeli elektrificirati. V aprilu je začela luč v vaseh Bezovnik in Velika Hosta. V nedeljo pa je zasvetila elektrika tudi v najoddaljenejših vaseh: Podkominik in Zahom. Delo se svečano zaključilo in se je ob zaključku zbralo nad 200 vaščanov.

Zetev rži in pšenice je v polnem teku po vsej gornji Dravinski dolini. Kot kaže, bo letos zelo dobra letina pri vseh vrstah žita. Ječmen so po-

Oba šoferja vinjena, avto pa narobe v krompirju

Nek inozemec se je v Ljubljani seznanil z mlado žensko, ki jo je posadil v svoj avto ter odpeljal proti Gorenjski. Na cestji iz Sentvidla proti Medunam se je začel razdeljevati po stranski poti; zavil je proti Gumlajem. Pri tem je bil precej nepreviden. Ko je avto pravkar zavil počez čez cesto, se je od zadaj zaletel vanj Putnikov avtotaksi ter ga prekucnil narobe, da se je mali Topolino zavil v krompirjevo njivo kraj ceste. Šofer Topolina si je težko poskodoval čeljust in pretresel mozgane. Po nebrešči se je ugotovilo, da sta šoferja obeh avtomobilov bila pred nezgodo v gostinskih lokalih.

Kokoši je rad jedel

Jože Klopčič iz Počehove ul. št. 69 v Mariboru je večkrat segel v tuje šrambe po živih in druse predmete, posebno radi pa je trdel kokuši. V to svojo »obrt« je uvajal tudi svoje otroke, za kar bo seveda odgovarjal pred sodiščem, vzgojo njegovih otrok pa bi kazalo zaupati poštnim ljudem ali zavodu.

S krampom in sekiro je ulamljal

Drago Košnik, ki stanuje na Ostrožnem in brez stalne zaposlitve, je na celjskem področju zagrešil že več vlomnih tatvin. Vlomilji je na posebno drzen način, saj je razbijal okna, ruval železne križe, razbijal s sekiro in krampom osene stene itd. Najraje je odnašal denar in vrednostne predmete, pa tudi suhe hrane in alkohola se ni braval. Po vojni je že sedel šest let v zaporu, vendar ga kazni ni spametovala, zato mu je bodo še nekoliko »navrgli«.

Uspeh ljubljancev NA STRELSKEM PRVENSTVU SLOVENIJE

Zaključek strelskega prvenstva Slovenije ni prinesel večjih sprememb v dosedanjem vrstnem redu tekmovalcev. Rezultati reprezentantov so bili razmeroma slabi, posebej je omejiteljno Delorenza, ki je zelo slabo streljal z vojaško pištolo. Tudi sicer so rezultati hitrega streljanja slabi. Na Mestnem prvenstvu Ljubljane. Na prvenstvu je bila zelo slaba udeležba prvašev. Letošnje uradne mladinske prvašnje so sploh nismo tekmovali. Na Titovih tarči z vojaško puško 200 m, 600 mogočih krogov) je osvojil prvo mesto Mihorčič s peti krogi pred Planincem. Dober uspeh je dosegel mladinec Jež, ki je zasedel peto mesto, in Mariborčanka Filisova s 408 krogi na osem mestu. Ekipo je bila uspešna Ljubljana, ki je osvojila 1., 2., 3. in 5. mesto. Ekipe: 1. Ljubljana I 2045 krogov, 2. Maribor 1959, 3. Ljubljana II ASD 1885, 4. Celje I 1857, 5. Posamezniki: 1. Jež (Lj.) 449, 2. Planinc (Lj.) 444, 3. Boljka (Lj.) 429, 4. Sekne (Lj.) 425, 5. Jež (Lj.) 425. — Tekmovalo je 89 strelcev. — Mladinci: 1. Jež (Lj.) 425, 2. Maroit (Lj.) 386, 3. Ratej (Celje) 380. Pri hitrem streljanju z vojaško puško je presenetil Tržič, ki je zasedel prvo mesto, med posamezniki pa je novi prvak mladi Rems iz Ljubljane. Ekipe: 1. Kranj 230, 2. Ljubljana I 217, 3. Ljubljana II 212, 4. Posamezniki: 1. Rems (Lj.) 63, 2. Catež (Celje) 62, 3. Bajželj (Lj.) 61. Z malokalibrsko puško pri mladincih je bil prvi Polde Tržan, favoriti pa je šele na šestem mestu. Pri ženskah so nadmočno zmagale Mariborčanke. Pionirka Dimičeva je zasedla šesto mesto. Ekipe — mladinci: 1. Ljubljana 1248, 2. Celje 1192. — Posamezniki: 1. Tržan (Celje) 261, 2. Ratej (Celje) 259, 3. Maroit (Lj.) 255. — Tekmovalo je 17 strelcev. Zene ekipo: 1. Maribor 707, 2. Ljubljana I 678, 3. Ljubljana ASD 618. — Posameznice: 1. Zidaric 248, 2. Bertonec 245, 3. Pils 242 (vse Maribor). Tekmovalo je 22 strelk. — Pionirji: 1. Milena Dimic (Lj.) 278 (kar je tri kroge manj kot državni rekord), 2. Masten (Mar.) 276, 3. Kristan (Lj.) 264. Z vojaško pištolo je zasedel Kranjc prvo mesto in je en krog pred Letonjo. S precizno pištolo je z gotovostjo osvojil prvo mesto Delorenzo, presenetil pa je Rems s tretjim mestom. Vojaška pištola — ekipe: 1. Ljubljana ASD 1061, 2. Ljubljana I 1027, 3. Celje 794. — Posamezniki: 1. Kranjc (Lj.) 224, 2. Letonja 226, 3. Peršič 220. Precizna pištola: 1. Delorenzo (Lj.) 266, 2. Kranjc (Lj.) 252, 3. Rems (Lj.) 242. Tekmovalo je 19 strelcev.

KRATKE VESTI

Ohrid, 2. avgusta. Danes so bila v Ohridu zaključna kvalifikacijska tekmovalna VI. zveznega kajakaškega prvenstva na mirnih vodah. Najboljša so bila društva »Panonica« iz Apatine, »Ivo Lola Ribar« iz Zemuna in »Strmec« iz Ohrida. Na tekmovalnih je bilo nekaj tisoč gledalcev. Skopje, 2. avg. Vardar je v zaključnem tekmovalju za jugoslovanski nogometni pokal izgubil z moštvo »Rabotničkega« 2:1 (1:1). To je prvo večje presenečenje v letošnjem tekmovalju za pokal. Včeraj je nogometno moštvo Lask iz Linza gostovalo v Subotici. Gostje so zasluženo premagali domačo ekipo »Zvezde« s 3:0. Po prvem dnevu tekmovalja za pokal »Gales« vodi Francija proti Nemčiji s 3:0.

NEPOZABNA BO OSTALA SLOVESNA RAZSVETLITEV SEVERNE TRIGLAVSKE STENE

Nikoli ne bomo mogli pozabiti močnih topovskih strel in rakete, ki so se kot slapovi razlivale in osvetljevale strome stene, na katerih so planinci preživeli mnogo neravnih trenutkov, pa tudi sreče. Veliki ognji po vsej Severni steni so z ostalimi ognji po drugih vrhovih izpopolnjevali to podobo. Niti dokaj gosta megla, niti nizki oblaki, iz katerih je stalno lilo, niso mogli zmanjšati veličastnega dogodka ob začetku prcaša več velikih dni težavnega boja za narodnostno svobodo in narodnostne pravice ter boja proti raznarodovanju in neusmiljenemu zatiranju. Planinci ne le iz Slovenije, temveč iz vse države so ponosno obujali spomine in spoznavali slavno tradicijo in svetle zgodbe, ki kot luč vodnica razsvetljujejo pot razvoja našega planinstva. V slavnostnem dnevu so odkrili padlim partizanom-gornikom lep spomenik, ki predstavlja planinski klin z zapono, nujno opremo vsakega planinca. Spomenik je odkril Uroš Župančič.

ZAKAJ JE IVKOV IZGUBIL PRVENSTVO? Utrujenost mu je preprečila obdržati naslov. Ljubitelji šaha so užaloščeni, ker je Ivkov v Kopenhagnu izgubil naslov mladinskega svetovnega prvaka. Njegov neuspeh se nam zdaj najzanimiv, saj je bil v polfinalu najboljši. Njegov neuspeh v finalu je bil nepričakovan. Ni bil bolni, niti je prav tako kakor v prvi polovici turnirja, nič se ni spremenilo, pa vendarle dosegel slabše rezultate. Proti Pannouju in Sherwinu je igral zares slabo in ti dve partiji spadata med njegove najslabše. Za zadnji netočne igre je remiziral kljub dobitnim pozicijam proti Olafssonu in Dargi. Je Ivkovu 15 dni pred začetkom turnirja omogočila počitek. Da to niso uresničili, ni krivda naše šahovske organizacije. Stariji Ivkova so namreč želeli, naj bi čimprej končal gimnazijo in se jeseni vpisal na fakulteto. Na pomlad je opravil izpite za sedmi razred. Junja pa, maturo. En dan preden je odšel v Kopenhagen, je opravil zadnji izpit. Zato ni mogel počivati in tudi v Kopenhagnu se ni mogel odpočiti po potovanju, ki je trajalo dva dni in dve noči. Kljub temu je premagal utrujenost in v polfinalu dosegel odlične uspeh. Kriza se je pokazala šele v finalu in z njo tudi ziom. Naš mladi mojster si je zamenjaval prizadeval, da bi v finalu prišel na vrh tabele. To mu ni uspelo, začel je delati napake in v igri s Pannoom celovito izgubil. Tudi sam našim tekmovalcem je bil zanj neugoden. V končni rezultat niso vračunali točk, doseženih v polfinalu. Zato je Panno ubral boljše taktiko, ko je štediti moči za zaključno tekmovalje. Način tekmovalja je tu dni onemogočil pomoč sekundantov. ZELO MOČNA ZASEDBA NA TURNIRJU. Po splošnem mnenju je bilo mladinsko svetovno prvenstvo v Kopenhagnu mnogo težji turnir kakor predansko prvenstvo v Birminghamu. Po vrednosti je bilo enako kakšnemu povprečnemu mednarodnemu turnirju. Znašen del tekmovalcev je imel mojsrski naslov. Tako je na primer Penrose bil drugi igralec angleške olimpijske ekipe v Helsinkih in je že v prvem kolu remiziral z Bolbočanom. Olafsson je že zdavnaj mojster in je dosegel na mednarodnih

Šport in telesna vzgoja

KONEC OSTRIH BORB KVALIFIKACIJSKIH TEKMOMANJ

Prag zveznih lig so prestopili Odred, Proleter, Radnički, Rabotnički (I. liga), in Mačva, Lovčen, Napredak, Železničar, Šibenik, Branik (II. liga)

Po šestih tednih napornih kvalifikacijskih tekem smo dobili odgovor na vprašanje, kateri bodo novi člani zveznih lig. Morda je tem igram manjkalo dramatičnosti in tiste negotovosti, ki ponavadi spremljajo podobna tekmovalja. Resnično, saj smo že vedeli pred zadnjim kolom za vse izbrance razen za po enega člana obeh lig. Odred, Radnički, Rabotnički, Mačva, Železničar, Lovčen, Napredak in Šibenik pa so si že prej zagotovili vstop v višji razred. Z Odredom smo dobili po šestih tednih spet slovenskega predstavnika med najboljšimi. Leto 1946/47 nas je zastopala v zvezni ligi Nafta iz Dolnje Lendave, ki pa je žalostno zaključila na repku lestvice. Od tedaj dalje smo se zaman potevali za mesto v skupini najboljših. Že predhodnik Odreda, Enotnost, si je zamenjaval prizadevala preskočiti iz druge v prvo ligo. Priznati moramo, da je slovenskega predstavnika v tej borbi spremljala precejšnja smola, saj ga je 1951 izločil šele žreb po treh neodločenih igrah s Spartakom, lani pa nesrečno izgubljena igra s Proleterjem. Letos pa je Odred postavil na glavo vse napovedi, ki so videli največjega favorita v Proleterju, in si s štirimi zmagami ne samo priboril vstopnico za prvo ligo, temveč tudi prepričljivo, z velikim naskokom, osvojil prvo mesto v svoji skupini. Tudi za Proleterja lahko rečemo, da je eden »stalnih« članov druge lige. Nikdar ni izpadel, niti ni mogel naprej, v kvalifikacijskih tekмах pa je vedno potegnil kratko, čeprav je ponavadi veljal za favorita. Tako je bilo to moštvo lani vse leto v izredni formi in je v tekmovalju za nogometni pokal prišlo prav v četrtfinale, kjer ga je izločil šele žreb v tekmi s Hajdukom, v kvalifikacijskih tekmah pa je popolnoma odvedoval in je izgubil celo na svojem igrišču z Veležem. Tudi letos bi se to skoraj ponovilo. Radnički ima od vseh kandidatov še najmanj zgodovine v

Ligaško moštvo Odreda: Belcer, Toplak, Benck, Pelicon, Lesjak, Brezar, Hacler (stojijo); Piskar, Hočevnar, Zumber, Osrečki (čepijo)

Rabotnički je edini od novih članov lige, ki se »vrača«. Rabotnički je že igral v prvi ligi v sezoni 1951, ko se je igrala liga zaradi olimpijade v dveh skupinah. Verjetno je bil tudi to vzrok, da se je skopljanski klub prav tako hitro, kot je prišel, poslovil od prve lige. V letošnjih kvalifikacijah pa mu je do uspeha pripomogla tudi slaba forma Budućnosti, ki si od izpada iz prve lige

PROLETER : BORAC 5:0

Osijek, 2. avgusta. Pred 11.000 gledalci je bila danes v Osijeku kvalifikacijska tekma za vstop v I. ligo med osijskim Proleterjem in banja-luškim Borcem. Proleter je popolnoma zasluženo zmagal. Ruptnik je na tej tekmi dosegel rekord, saj je dal sam vseh pet golov. Sodnik Stefanović iz Beograda je sodil zelo dobro.

Table with 2 columns: Team and Score. ZAHODNA SKUPINA: Zeleničar 6:5:0:1:15:3:10, Šibenik 6:3:1:2:13:8:7, Branik 6:1:2:3:3:15:4, Tekstilac 6:1:1:4:5:10:3.

Zagorje, 2. avgusta. Kvalifikacijska nogometna tekma za vstop v I. slovensko nogometno ligo vzhodne skupine med Dobrno iz Trbovlj in domačim Proletercem se je končala z visokim rezultatom domačih 7:0 (3:0).

Radnički : Radnički 2:1. Skopje, 2. avgusta. Zadnja kvalifikacijska tekma za vstop v I. zvezno ligo med skopskim Radničkim in beograjskim Radničkim se je končala z zasluženo zmago Radničkega 2:1.

Table with 2 columns: Team and Score. VZHODNA SKUPINA: Radnički 4:3:0:1:9:4:6, Rabotnički 4:2:1:1:6:8:5, Budućnost 4:0:1:3:4:9:1.

Napredak : Mačva 2:0. Kruševac, 2. avgusta. V prvenstveni tekmi za vstop v drugo zvezno ligo je Napredak iz Kruševca premagal Mačvo iz Sabca z 2:0 (0:0). Igra je bila lepa Gola sta dala Pantić in Perović. Sodil je dobro Nedekovski iz Skoplja.

Lovčen : Rabotnik 2:0. Mačva 6:5:0:1:16:5:10, Lovčen 6:3:1:2:7:7:7, Napredak 6:2:2:2:5:9:6, Rabotnik 6:0:1:5:5:13:1.

V soboto popoldne je državna nogometna reprezentanca gluhozemeljci. Ključna borba je bila v disciplini 100 m hrbtno za ženske. Od starta do cilja sta Majcenova in Peharova plavalji vzporedno. Hkrati sta tudi prispeli na cilj. Ostra borba je bila tudi na 200 m prvo za mladince. Šele 20 m pred ciljem se je Jerčič posrečilo premagati Vidmanja Stig. Avstrijec Scholer je osvojil prvo mesto na 400 m prostu. Napeta borba je bila v disciplini 100 m hrbtno za ženske. Od starta do cilja sta Majcenova in Peharova plavalji vzporedno. Hkrati sta tudi prispeli na cilj. Ostra borba je bila tudi na 200 m prvo za mladince. Šele 20 m pred ciljem se je Jerčič posrečilo premagati Vidmanja Stig. Avstrijec Scholer je osvojil prvo mesto na 400 m prostu. Napeta borba je bila v disciplini 100 m hrbtno za ženske. Od starta do cilja sta Majcenova in Peharova plavalji vzporedno. Hkrati sta tudi prispeli na cilj. Ostra borba je bila tudi na 200 m prvo za mladince. Šele 20 m pred ciljem se je Jerčič posrečilo premagati Vidmanja Stig. Avstrijec Scholer je osvojil prvo mesto na 400 m prostu.

DRŽAVNO PRVENSTVO V BOKSU

Slab boks na državnem prvenstvu

Z. Tkalcič premagal Šovljanskega! — Slovenec Kajzer se je vztrajno boril — Sodniki slabi

Včerajšnje finalne borbe na državnem prvenstvu niso navdušile 5000 gledalcev. Največje presenečenje prvenstva je vsekakor prepričljiva zmaga Z. Tkalciča nad znanim Šovljanskim. Razen njega so pokazali dober boks tudi Kelava, Paljčič in Redli. Na večeršnjih tekmah je bilo opaziti, da je vprašanje sodnikov zelo resno. Sodniki so delali precej napak in en sodnik je bil celo takoj suspendiran. V mušji kategoriji sta se borila Paljčič in Kajzer. Slovenski zastopnik

PRVAKI ZA 1953. LETO. Mušja kategorija: Paljčič; han tam: prvaka bo določil dvojni boks: Lazarevič, persusa: Redli, hanka: Pristov, polwater: Z. Kalčić, welter: Kelava, polsrednja: Paolič, srednja: Veselinović, pol teška: Koruč, teška: Krizmanić. V dvojnju med Radanovim in Andrejevskim je slednji, kor je bil nezadovoljen s sodnikom, prekinil borbo. Občinstvo je burno izrazilo svojo nejevoljo zaradi sodnikovega početja. V perseni kategoriji je Redli po ostri borbi premagal M. Tkalčiča. V naslednjem srečanju je bil Leoković v borbi proti Pristavu diskvalificiran. Najlejša borba sinočnjega finala je bila med Zvonkom Tkalčičem in dosedanjim prvakom Šovljanskim. Slendaj je bil v prvi rundi tehnično boljši, vendar se je Tkalčič dobro branil in prehal v uspešne protinapade. Šovljanski je dobil prvi dve rundi, v tretji pa ga je Tkalčič z močnim udarcem vrzel na tla in se potem tako rekoč igral z njim, saj je poslej še dvakrat padel. Novi prvak je prepričljivo zmagal. Osiječan Kelava je premagal Golica, ki je moral zaradi poškodbe zapustiti ring. Dvojni med Pavličem in Kelerjem je bil prekinjen v enakopravnem položaju, ker je Kelerju počila arka. Po dogem posvetovanju so sodniki nezasluženo podelili zmago Pavliču. V srednji kategoriji je bil Veselinović soglasno proglašen za zmagovalca. Najslabša borba tega večera je bila med Bandom in Korčem v polteški kategoriji. Oba tekmovalca sta se izločila spopadu. Kočno je Korča zmagal. V teški kategoriji se je mladi Stanislavjevič na koncu prve runde predal Krizmaniču. B. Solaje.

se je dobro in vztrajno boril, vendar je moral v odprtih in ostri borbi podležiti izkušenejšemu in tehnično boljsemu Paljčiču.

Milakov - 430 cm

Berlin, 2. avgusta. Po izrednem rezultatu, ki ga je dosegel včeraj na tekmovalju v polfinalu s skokom 4,28 m, je danes Milakov v Berlinu znova izboljšal jugoslovanski rekord s skokom 4,30 m.

Danska : Švedska 7:5!

Stockholm. — Na prvenstvu skandinavskih držav v waterpolu je bila Danska prva pred Švedsko. To je presenečenje. V odločilni tekmi je Danska premagala Švedsko 7:5. O slabosti švedskega moštva govori tudi dejstvo, da so z Norveško igrali neodločeno 4:4. Tretnja je Norveška, četrtja Finska in petja Islandija.

KOSARKA. CRVENA ZVEZDA : ASK 70:52 (32:21)

NAŠI SO LASTNIKA ZAMENJANEGA KONJA

Pred dnevi smo poročali o veliki prevari, ki se je zgodila na konjskih dirkah v Angliji. Danes objavljamo še nekatere podrobnosti, ki razsvetljujejo ta zanimiv in značilen dogodek. Policia in londonski Scotland Yard sta preiskala zadevo in ugotovila, da so konjski Francezla nedavno kupili v Franciji za 2000 funtov skupaj z mnogo boljšim konjem Santa Amara, za katerega so plačali 5000 funtov. Objava konja sta si bila zelo podobna in policija ju je našla po nekaj dneh iskanja v seniku neke konjušnice. Kmalu se je policiji javil lastnik konja Maurice Williams. Preiskovalec Scotland Yarda je dejal, da so si vsi stvar izmislili »book-makerji«, ki so se hoteli na ta način izogniti izplačilu dolženih stav. Medtem pa je policija ugotovila, da je Williams veliko stavil na Francezla. Kaže, da je Williams hote zamenjal konja. Tako se je zgodilo, da so izplačali mnogo večje stave za neznanega Francezla, zmagala pa je Santa Amara. Francezal zmage ni bil nikdar dosegel. Po vsem tem je jasno, da je Williams glavni krivec. Nedvomno je ta afera zelo škodila ugledu angleških dirkališč, ki so znana po vsem svetu.

14.000.000 frankov

Zmagovalec »Tour de France« Francez Bobet je dosegel dobiček, kakor poročajo pariški časniki, kot nagrada 14 milijonov francoskih frankov, kar pa, da nagrade še niso zaključene. Od tega odpade na nagrade organizatorjev kakih 5 milijonov, ostalo pa so dale pretežno velike trgovce. V tej vsoti so vštete tudi vse nagrade, ki jih je Bobet dobil tudi za uspehe, dosegene v raznih etapah dirke. Te nagrade kažejo, da »Tour de France« ni nič drugega kakor velika reklama za razne tovarne. Vozniki morajo premagati ogromne napore. Mnogim se pripete neusteče (Koblet), nekdo pa vendar pride prvi na cilj. Vozarjem se lahko dogodi, da zaključijo dirko v neki bolnišnici, a velike trgovce vendarle dosegajo potrebno reklamo in zanj dobi plačajo stroške, ki se je prebil skozi cilj.

Jugoslavija vodi proti Avstriji 75: 61

Trije rezultati boljši od mladinskih rekordov - Jugoslavija odločno zmagala v waterpolu. Reka, 2. avgusta. — Sinoči je bil v kopališču Primorja pred skoraj 2000 gledalci prvi dan mednarodnega tekmovalja v plavanju in waterpolu med mladinskima reprezentancama Avstrije in Jugoslavije. Tekmovalje se je začelo z disciplino 100 m prostu za ženske. Naši plavalci Varga in Tkalčičeva sta prepričljivo zmagala. Na 100 m hrbtno je zmagal Kostič, za njim pa sta v mrtvem teku dospela Silović in Avstrijec Stingl. Avstrijec Scholer je osvojil prvo mesto na 400 m prostu. Napeta borba je bila v disciplini 100 m hrbtno za ženske. Od starta do cilja sta Majcenova in Peharova plavalji vzporedno. Hkrati sta tudi prispeli na cilj. Ostra borba je bila tudi na 200 m prvo za mladince. Šele 20 m pred ciljem se je Jerčič posrečilo premagati Vidmanja Stig. Avstrijec Scholer je osvojil prvo mesto na 400 m prostu.

Celjski plavalci premagali Mariborčane

Celje, 2. avgusta. — V okviru tretje zvezne plavalne lige je bil danes dopoldne v mrtvem rokavu Šavinje plavalni dvojni med I. ekipo mariborskega Branika ter plavalci iz Celja. Zmagali so Celjani z rezultatom 90:86 točk. Razočarali pa so domači waterpolisti, ki so izgubili z rezultatom 7:2. Najboljši plavalci v posameznih disciplinah so bili: moški — 400 m prostu: Stros (C) 6:01,6, 200 m prsno: Radošević (B) 3:17,4, 100 m hrbtno: Kuzma (C) 1:28,9, 100 m prostu: Tušek (B) 1:11,9, 100 m metuljček: Ključnik (C) 1:26,2, štafeta 4x100 m prostu: 1. Branik 5:05,6, 2. Celje 5:35,3. Ženske — 100 m prostu: 1. Jošt (C) 1:31,8, 100 m prsno: Pirnat (C) 1:43,8, 100 m hrbtno: Keršinar (C) 1:49,6, štafeta 4x50 m prostu: 1. Celje 2:59,4, 2. Branik 3:28,8. Pri skokih v vodo je v moški konkurenci zmagal Tine Veber pred Traunerjem, oboje (Celje). Trejni je bil Radošević (Branik).

Železničar : Mladost 83:74

Ljubljana, 2. avgusta. Danes je bilo na kopališču v Kolesiji tekmovalje II. plavalne slovenske lige. Mladost iz Kranja je lepo napredovala in je s porazom proti Železničarju dosegla pravzaprav uspeh. Rezultati: 400 m prostu moški: 1. Koejan (Z) 6:19,3, 2. Chvatil (Z) 6:31,7, 3. Kovarčič (MI) 6:34,2. — 200 m prsno moški: 1. Japelj (Z) 3:21,2, 2. Romih (Z) 3:25,4, 3. Kobil (MI) 3:28,9. — 100 m

Regensburg : Odred 2:0

Regensburg, 2. avgusta. V okviru turnirja se je ljubljanski Odred v drugi tekmi pomeril z enajstoročno Regensburgom. Tekmo je izgubil z rezultatom 2:0 (1:0). Ljubljance so igrali slabo. Poznala se jim je utrujenost od večerajšnje tekme tako, da so bili gledalci nekoliko razočarani.

DNEVNE NOVICE

KINO

KINO »UNION«: Amer. barvni film »Onstran Missourija«. Tednik. Predstavi ob 16. in 20. uri.

KINO »KOMUNA«: Zaprt.

KINO »SLOGA«: Ameriški film »Aferi na Trinidadu«. Tednik. Predstavi ob 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 17. ure dalje.

KINO »SOCA«: Zaprt.

LETNI KINO »TVOLI«: Amer. barvni film »Onstran Missourija«. Tednik. Predstava ob 20.15.

LETNI KINO »BEZIGRAD«: Ameriški film »Zadeva Paradine«. Tednik. Predstava ob 20.30. Prodaja vstopnic v obeh letnih kinematografih eno uro pred pričetkom predstave.

KINO »SISKA«: Amer. film »Nevidni človek«. Tednik. Predstavi ob 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic od 17. ure dalje.

KINO »TRIGLAV«: Amer. film »Nevidni človek«. Tednik. Predstavi ob 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic od 17. ure dalje.

LETNI KINO »DOM MILICE«: Franc. film »Pariz poje«.

CELJE, »UNION«: Amer. film »Podvodna četa«. — LETNI IN DOM: Amer. film »Roseanna Mc Coy«.

BLVD: Ameriški barvni film »Konec sveta«.

KAMNIK: Slov. film »Jara gospoda«.

JESENICE: »PLAVZ«: Amer. film »Trite kavalirji«.

KRANJ: LETNI »PARTIZAN«: Amer. barvni film »Veliki Caruso«.

RADIO

Dnevni spored za ponedeljek, dne 3. avgusta 1953

5.00—7.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! (Pester glasbeni spored), vmes 5.10—5.20 Jutranja telovadba — 5.30—5.45 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled tiska — 6.00 do 6.10 Jutranja telovadba — 6.30 do 6.40 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda — 7.00—7.05 Radijski koledar — 12.00 Opoldanski koncert — 12.30 Napoved časa, poročila in objava dnevnega sporeda — 12.45 Zabavna glasba, vmes objave — 13.00 Lepe melodije — 13.30 Šahovski pregled — 13.40 Pester spored slovenskih narodnih pesmi — sodelujejo Franc Koren, Dana Filipič, Avgust Stanko, Veseli godci in Ljubljanski komorni zbor p. vod. Milka Škoberneta — 14.30 Radijske reklame — 14.40 Gabriel Devetak in Lorenzo Dakskobler izvajata znane solistične skladbe — 15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 15.10 Zabavna glasba, vmes objave — 18.00 Glasbeni mozaik — 18.30 Okno

v svet — 18.40 Poje invalidski pevski zbor p. v. Pavla Sivica — 19.00 Radijske reklame — 19.30 Zabavna glasba, vmes objave — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Večerni simfonični koncert: Hans Pfitzner: Simfonija za veliki orkester op. 18; Bogo Leskovic: De profundis — ciklus pesmi za sopran in orkester na besedilo Alojzija Gradnika; Igor Stravinski: Petruška — baletna suita — 21.00 Radoje Domanović: Ne razumem (ob 45-letnici smrti) — 21.40 Respighi: Sončni zahod za mezosopran in godalni kvartet — 22.00 Napoved časa, poročila in pregled sporeda za naslednji dan — 22.15 Plesna glasba — sodeluje Ljubljanski plesni sekstet — 22.55—23.00 Lahko noč! — 23.00—24.00 Oddaja Radia Jugoslavija za tujino na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

RADIO KOPER

Ponedeljek, 3. avgusta 1953

11.30 N. R. Korsakov: Sheherazada — 14.30 S. filmskega platna — 14.40 »Ropce, mlaj, v dolu...« in druge pojeta Režka in Sonja ob zvoku vsakega kvinteta — 18.15 Zabavni orkestri in marsikaj vmes, igrajo za zdano voljo in ples.

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna: Ponedeljek, dne 3. avgusta: lekarna »Planinka«, Glavni trg št. 20.

KINO MARIBOR

PARTIZAN: Ameriški film: »Aretacija«.

UDARNIK: Amer. barvni film: »Rudnik kralja Salomona«.

POBREŽJE: Zaprt.

STUDENCI: Zaprt.

RADIO MARIBOR

12.00—15.30 Prenos sporeda Radia Ljubljana — 17.00—17.30 Igra orkester Radia Maribor p. v. Filipa Bernarda — 17.30—17.40 Poslušajte domača poročila — 17.40—18.00 Zabavna glasba, vmes objave in oglasi — 18.00—23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

MESTNI KINO

MURSKA SOBOTA: Mehiški umetn. revoluc. film: »En dan življenja«.

Vremensko poročilo

HIDROMETEOROLOŠKE SLUŽBE

Stanje 2. avgusta: Hladni zrak, ki je danes zajel Slovenijo, povzroča padavine predvsem v Alpah. Danes je v Sloveniji menjajoče oblačno vreme. V Ljubljani je danes zjutraj ob 7. uri znašal zračni pritisk 729,5 milimetrov, temperatura zraka 16,4°C, minimalna temperatura 16,8°C, relativna vlažnost 76%.

Vremenska napoved za ponedeljek, 3. avgusta: Menjajoče oblačno vreme. Temperatura ponoči do 14°C, podnevi do 20°C.

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE

»ZIDAR« — KOČEVJE

sprejme v službo

1 gradbenega inženirja za visoke gradnje,

3 gradbene tehnike za visoke gradnje,

5 gradbenih delovodij

za gradilišča v Kočevju, Ribnici in Vel. Blokah.

Stanovanje zagotovljeno. Plača po tarifnem pravilniku.

Nastop službe takoj. — Ponudbe poslati do 10. avgusta na tajništvo podjetja.

OBVESTILO

Odbora za proslavo desetletnice ustanovitve I. Šumadijske brigade

Proslava desetletnice ustanovitve I. Šumadijske brigade

bo 27. septembra v Mladenovcu in ne v Arandjelovcu, kakor je bilo prvotno javljeno.

Proslave se bo udeležilo ljudstvo iz ljiškega, podonavskega, orašackega, kosmajskega, takovskega, lepeničkega, pomoravskega, beograjskega, oplenačkoga, kolubarskega, jasičkega, in kragujevskega okraja ter prebivalstvo Kragujeva in Beograda.

Vsi preživeli borci I. in II. Šumadijske brigade, Kosovskega, Šumadijskega in Takovskega odreda, kakor tudi roditelji padlih borcev so vabljeni, da prisostvujejo proslavi.

Preživeli borci naj pošljejo svoje naslove odboru za proslavo ali okrajnim odborom Zveze borcev tistih okrajev in mest, ki sodelujejo na proslavi, oziroma pisarni Odbora za proslavo v Beogradu, Ulica Milovana Djilasa 27, tel. 28-847.

Odbor za proslavo

1112 1—1

PRVA OSIJEŠKA TOVARNA MILA

obvešča vse svoje cenjene prijatelje in potrošnike, da

je spremenila svoj dosedanji naslov v

„SAPONIA“

tovarna mila, kozmetičnih in kemičnih proizvodov

OSIJEK

V izdanju »Ekonomske politike« izide v torek iz tiska zbirka

Načrti uredb o gospodarskem sistemu FLRJ

Gradivo za diskusijo

po izvršnem in dokončnem besedilu načrta centralne komisije za obravnavanje gospodarskega sistema.

V zbirki so obseženi naslednji načrti uredb:

I.

Uredba o skupnem proizvodni gospodarskih organizacij in njihovi razdelitvi;

Uredba o upravljanju z osnovnimi sredstvi gospodarskih organizacij;

Uredba o kratkoročnem kreditiranju v gospodarstvu;

Uredba o dolgoročnem kreditiranju v gospodarstvu.

II.

Uredba o ustanavljanju gospodarskih organizacij;

Uredba o združevanju gospodarskih organizacij;

Uredba o bankah;

Uredba o prenehanju gospodarskih podjetij in poslovalnic;

Uredba o trgovini.

Člani delavskih svetov in upravnih odborov podjetij in zadrug, člani sveta proizvajalcev, ekonomisti, javni delavci, politične organizacije in drugi se morajo spoznati z načrti temeljnih predpisov o novem gospodarskem sistemu, da bodo lahko sodelovali v javni diskusiji o njih.

V brošuri je na vsaki strani poleg besedila prostor za beleženje opomb in pripomb.

Cena zbirke je 50 din. Tiskana je v latinici. Revizorji in knjigarne imajo 15% popust.

Denar je treba poslati na tek. račun 102-T-76 (Za brošuro »Ekonomske politike«).

PHILIPPS OPPENHEIM

55

VELIKA PREVARA

ILUSTRACIJE: JESA MILANOVIĆ

Obmolnila je, Dominey pa je odšel naprej. Toda tisto noč, ko sta bila v Rozamundo že pri koncu večerje, ko sta uživala v čudni tišini in blagodejni sapici, ki je pihala skozi odprto okno, je Parkins naznanil obisk.

»Gospa Unthankova je v knjižnici, gospod,« je rekel. »Zelo bi bila vesela, če bi ji hoteli posvetiti pet minut.«

Rozamunda je lahko zadržala, ko pa jo je Dominey vprašujoče pogledal, je prikimala z glavo.

»Nočem je videti, prosim te,« ga je rotila. »Ti, Everard, seveda moraš oditi v knjižnico.«

»Da, draga?«

»Vem, kaj delaš tam zunaj, čeprav mi nikoli nisi besedice nisl povedal o tem,« je nadaljevala z nenavadnim prizvokom očitka v glasu. »Nikar ne dovoli, da bi te pregovorila, da bi nehal. Naj sekajo, sežigajo in tešejo, vse dotlej, da se niti miš ne bo mogla skriti. Ali mi to obljubiš?«

»Obljubim,« je odgovoril.

Gospa Unthankova je naperjala vse sile, da bi prikrla silno razburjenje. Vstala je, ko je Dominey stopil v sobo, in se mu proti svoji navadi v pozdrav lahko priklonila.

»Torej, gospa Unthankova,« je vprašal, »kaj morem storiti za vas?«

»Prišla sem zastran gozda, gospod,« je priznala. »Tega ne morem prenesti. Vso noč se mi zdi, da slišim sekire in klicanje ljudi.«

»Kaj pa imate proti sekanju Črnega gozda, gospa Unthankova?« je vprašal Dominey osorno. »Saj ta gozd ni nič drugega

ko ostudno leglo okužbe. Že to, da ta gozd sploh stoji, je nevarnost za živce gospe Domineyjeve po vsem,

kar je pretrpela. Trdno sem sklenil posekati ga do zadnjega drevesa.«

Prisiljeno spoštovanje je že izginjalo z obraza gospe Unthankove.

»Nesreča vas bo zadela, če to storite, gospod Dominey,« je rekla preteče.

»Ta gozd mi je že doslej nakopal dovolj nesreče,« je rekel Dominey.

»Vzmiririte, hočete duha, čigar telo ste vrgli tja,« je nadaljevala vztrajno.

Dominey jo je hladnokrvno gledal. Kazalo je, ko da nekakšen zli ogenj obseva njen obraz. Njene ustnice so se raztegnile, da

je bilo videti rumene zobe. Plamen v njenih zoženih očeh je bil plamen mržnje.

»Jaz nisem ubijalec, gospa Unthankova,« je dejal Dominey. »Vaš sin se je priplazil iz sence tega gozda, me podlo napadel in tako sva se spopadla. Bil je nor, ko me je napadel, boril se je ko norec, in čeprav sem močnejši od njega, sem bil srečen, da sem odnesel glavo. Njegovega telesa se nikoli nisem dotaknil. Ležalo je tam, kamor je padlo. Če se je odplazil v gozd in tam umrl, nisem kriv njegove smrti. On je želel mojo smrt, čeprav jaz njegove nisem.«

»Krivico ste mu storili,« je zamrmrala žena.

»To ni... Njegova ljubezen do gospe Domineyjeve ni bila izzvana, ne zaželena. Edino, kar je čutila do njega, je bil strah: to ve vsa okolica. Vaš sin je bil osamljen, ozlovoljen in čudaki človek. Če je kdo izmed naju mislil na uboj, je mislil on, ne pa jaz. Kar pa se tiče vas,« je nadaljeval Dominey po kratkem molku, »mislim, da ste svoje maščevanje že opravili, gospa Unthankova. Mojo ženo ste pogladi v blaznost. Vi ste ji vcepili strah pred domovnim duhom svojega sina. Ko bi bil ostal na svetu še dve leti, sem prepričan, da bi bila moja žena zdaj v umorbolnici.«

»Prosila sem boga,« je vzkliknila žena, »da bi po smrti gnili v Afriki!«

»S svojimi hudobnimi željami ste šli predaleč, gospa Unthankova,« je odgovoril Dominey. »Sprejmite moj nasvet. Izbijte si iz glave to blazno misel, da je Črni gozd še zmeraj dom duha vašega sina. Pojdite in živite od svoje pokojnine v kakem drugem kraju, in pozabite na vse to.«